

ALANI LIBER

DE PLANCTU NATURÆ.¹*Metrum primum.*

In lacrimas² risus, in luctus³ gaudia verto,

In planctum plausus, in lacrimosa jocos,
Cum sua Naturæ video decreta silere,

Cum Veneris monstro naufraga turba perit;
Cum Venus in Venerem pugnans illos facit illas;

Cumque suos magica devirat arte viros.
Non fraus tristitiam, non fraudis fletus, adulter,

Non dolus, immo dolor, parturit, immo parit.

Musa rogat, dolor ipse jubet, Natura precatur
Ut donem flendo flebile carmen eis.

Heu! quod Naturæ successit gratia morum

Forma, pudicitiae norma, pudoris amor!

Flet Natura, silent mores, proscribitur omnis

Orphanus a veteri nobilitate pudor.

Activi generis sexus se turpiter horret

Sic in passivum degenerare genus.

Femina vir factus, sexus denigrat honorem,

Ars magicæ Veneris hermaphreditat eum.

Prædicat et subjicit, fit duplex terminus idem,

Grammaticæ leges ampliat ille nimis.

¹ *Incipit encheridion magistri Allani qui intitulatur Planctus Nature, et primo de ipsius uectoris*

conquestu lacrimabili. Metrum primum. Title in B.

² *Ad lacrimas, A.*

³ *in fletum, M.*

Se negat esse virum, Naturae factus in arte,

Barbarus; ars illi non placet, immo tropus.

Non tamen ista tropus poterit translatio dici;

In vitium melius ista figura cadit.

Hic nimis est logicus, per quem¹ conversio² simplex

Artis naturae jura perire facit.

Cudit in incudem³ quae semina nulla monetat,

Torquet et incudem malleus ipse suam.

Non modo per rimas rimatur basia Thisbes
Pyramus,¹ huic³ Veneris rimula nulla placet.
Non modo Pelides⁵ mentitur virginis actus,
Ut sic virginibus se probet esse carum.⁶
Sed male Naturæ munus⁵ pro munere donat,
Cum sexum lucri vendit amore suum.
In Genii templo tales anathema merentur,
Qui Genio decimas et sua jura negant.

Prosa prima.

Cum haec elegiaca lamentabili ejulatione⁶ crebrius
recenserem, mulier ab impossibilis mundi⁷ penitiori
dilapsa palatio, ad me maturare⁸ videbatur accessum;
cujus crinis non mendicata luce, sed propria, scintillans,
non similitudinarie⁹ radiorum præsentans¹⁰ effigiem, sed
aerum claritate nativa naturam præveniens in stellare

lacteo liliata colore, lilio videbatur contendere. Super-
cilia vero, aureo stellata fulgore, non in pilorum eva-
gantia silvam, nec in nimiam demissa pauperiem, inter
utrumque medium¹ obtinebant. Oculorum vero serena
placiditas, amica blandiens claritate, gemelli præferebat
sideris novitatem. Naris utraque odore imbalasamata
mellito, nec citra modum humilis, nec injuste prominens
vultui, quiddam præsentabat insigne. Oris nardus nari-
bus delicatas odoris epulas offerebat. Labia, modico
tumore surgentia, Veneris tyrones invitabant ad oscula.
Dentes quadam sui coloris consonantia eboris faciem
exemplabant. Genarum ignis purpureus, rosarum suc-
census² murice, dulci flamma faciem amicabat; candore
namque glaciali³ amicam serenabat⁴ temperiem, pur-
pura vultus sindoni maritata. Menti expolita planities,
crystallina luce conspectior, argenteum induebat fulgorem.

ex oculorum scaturigine derivatus, fluxum doloris praedicabat interni.¹ Ipsa etiam facies,² in terram casto pudore demissa, ipsi puellæ quodammodo illatam³ loquebatur injuriam. Regalis autem diadematis⁴ corona rutilans, gemmarum scintillans⁵ choreis, in capitibus supercilio⁶ fulgurabat. Cujus non adulterina auri materies, ab ipsis honore degenerans, luce sophistica oculos paralogizans,⁷ sed ipsius nobilitas ministrabat essentiam. Miraculoso vero circuitu æternaque volutione ipsum diadema, ab oriente peregrinans in occidens, reciprocando⁸ crebrius refrebatur in ortum. Idemque perenniter exercendo, ex nimia ejusdem petitione principii, quasi nungatoria motio videbatur. Prædictarum vero gemmarum aliæ ad tempus novæ⁹ diei miracula novo sui luminis sole visibus offerebant; ad tempus¹⁰ vero suæ coruscationis eclipsi videbantur ab ipsius diadematis exulare palatio. Aliæ insertæ solio,¹¹ suæ scintillationis vigiliam perennantes, perennes fiebant excubiae. Inter has circulus elucens ad zodiacæ¹² obliquitatis similitudinem pretiosorum lapidum stellatus monilibus sidereæ contigitatis oscula syncopabat. In quo cohors duodena¹³ gemmarum, suæ quantitatis processu privilegialique splendore, inter alias prærogativam poscere videbantur. In anteriori quoque ipsius diadematis parte tres pretiosi lapides audaci suæ radiationis superbia reliquis novem antonomastice præfulgebant.

Lapis primus lumine noctem, frigus incendio pati jubebat exilium. In quo, ut faceta picturæ loquebantur mendacia, leonis effigiate fulminabat effigies.

¹ derivatus flurus, doloris prædicabat mentem, M.

² Ipsa etiam, facie, B.

³ quodammodo illatam, M.

⁴ Descriptio diadematis Naturæ, quod est cælum. Rubric in A.

⁵ scintillata choreis, B. M.

⁶ in capite superne, M.

⁷ i. decretus. Gloss in B.

⁸ reflectendo. Gloss in B.

⁹ novi diei, B. nova Dei, M.

¹⁰ Aliquæ stellæ ad tempus dicuntur lucere, eo quod ortum habent et occasum, sicut pleiades et uliæ. Gloss in B.

¹¹ Aliquæ stellæ dicuntur semper eo quod non transiunt ad occasum, sicut ipsæ quæ sunt infra polum arcticum. Gloss in B.

¹² ad zodiacæ, B.

¹³ De xij. signis in cœlo. Rubric in A.

Lapis secundus, at priori non secundus in lumine, in præfatæ partis audaciore loco præfulgurans, quasi ex quadam indignatione reliquos lapides deorsum aspicere videbatur. In quo, prout veritatis summa¹ pictura docebat, sub mutatoria conflictione progrediendo retrogradus, incedendo recedens, cancer post se incedere videbatur.²

Lapis tertius oppositi lapidis splendorem pauperculum abundantibus suæ claritatis recompensabat divitiis. In quo, sicut picturæ veritas prædicabat, umbratilis Leda proles,³ sibi mutuo amplexu congratulans, incedebat. Ad hunc modum, tres lapides, secundæ dignitatis pollentes,⁴ thronum in contradictoria parte locaverant, quorum primus, sudoris guttulis lacrimas exemplando, quodam imaginario fletu contristabat aspectum. In quo, prout curialis scripture phantasia imaginando docebat, Idæi adolescentis urceolus fluenti singultabat torrente.⁵ Lapis secundus a suo regno caloris alienans hospitia, glaciali torpore, hiemem sibi hospitem vendicabat. In quo, ex caprinæ lanæ adulterino vellere capricorni tunicam pictura texuerat. Lapis tertius, vultum lucis induens crystallinæ, vexillo sui frigoris hiemis prophetabat adventum. In quo assidua sui arcus inflexione senex Hæmonius⁶ vulnera minabatur, nunquam tamen minis recompensabat effectum. Alteri vero lateri blandienti lasciviens trium gemmarum benigna oculis gratiabatur serenitas, quarum prima, rosei coloris flammata murice, rosam visibus presentabat; in qua taurus suæ frontis insignia præferens sitire prælium videbatur. Alia, suæ lucis privilegiata temperie,

¹ veritatis simia, M.

² The paragraph from *In quo* prout to incendere videbatur is wanting in B.

³ *Leda proles*, i. quod gemini Castor et Pollux, nati ex *Leda* et geniti ex *Jove* patre in specie cigni. Gloss in A.

⁴ Ad hunc modum tres secundæ dignitatis honore pollentes, thronum, B. tres eodem dignitatis honore pollentes, M.

⁵ torrentem, B. M.

⁶ Chironius, M.

turis ipsi diademati tenerentur obnoxii, nunquam tam
men sui absentatione superiorum lapidum orphana
faciebant collegia. Lapis autem superior¹ adamas erat,
qui motu cæteris avarior, prodigalior in desidia, in
amplioris² sui circuli peragratione³ nimiam temporis
moram trahebat. Qui tanti frigoris gelicidio segnesce-
bat, ut ipsum Saturnino⁴ sidere genitum genialis na-
ture probaret conformitas. Secundus achates erat, qui
dum sui cursus vicinia cæteris fiebat familiarior, quorun-
dam inimicitias transformabat in gratiam, quorundam⁵
benevolentiam puerilem imperiali sue virtutis potentia⁶
reddebat adultam; quoniam propinqua naturæ cognata-
viciose familiarem esse oratialis disputabat

nis mendicabat suffragia. Quæ aliquando lumini vicina præfato, proficiens, sive prolongata deficiens in cre-scendo radii¹ sui luminis quasi carbunculum venerata, submittit, ut fraternalis ignibus rursum² ornata, renova-ta sui³ luminis⁴ ornamenta circumferat, nunc sup-plementis solemnibus attriti orbis nutrienda damna, nunc propriis orphanata luminibus, jacturam proprie conquereNS majestatis, quæ crystallino inargentata ful-gore, lunaris sideris respondebat⁵ effectui. His omnibus lapidum splendoribus præfati diadematis serenata nobilitas, in se firmamenti repræsentabat effigiem.

Vestis vero,⁶ ex serica lana contexta, multifario pro-tecta colore, puellæ pepli serviebat in usum, quam discolorando colorans temporum alteritas multiplici colore faciem⁷ alterabat. Quæ primitus candore lilii dealbata, offendebat intuitum. Secundo, velut penu-ria ducta, quasi laborans in melius, ruboris sanguine purpurata splendebat. Tertio, ad cumulum perfectionis perveniens, viroris smaragdo oculis applaudebat. Hæc autem nimis subtilizata,⁸ subterfugiens oculorum indagi-nem, ad tantam materiæ tenuitatem advenerat,⁹ ut ejus aerisque eandem crederes esse naturam, in qua, prout oculis pictura imaginabatur, animalium celebra-tur concilium.¹⁰ Illic¹¹ aquila primo juvenem, secundo senem, induens, tertio iterum reciprocata priorem, in Adonidem revertebatur a Nestore. Illic ancipiter, ci-vitatis præfектus aeris, violenta tyrannide a subditis redditus exposcebat. Illic milvus, venatoris induens personam, venatione furtiva larvam gerebat ancipi-tris. Illic falco in ardeam bellum excitabat civile, non tamen æquali lance divisum. Non enim illud pugnæ debet appellatione censer, ubi tu pulsas, ego

¹ radio, B. radios, M.

² rursum, B. M.

³ ornata, renovata sui, B.

⁴ splendoris, M.

⁵ resplendebat, M.

⁶ Descriptio vestis Naturæ. Ru-

bric in A. *Descriptio pepli Na-turæ*, B.

⁷ facie, A. B.

⁸ subtilata, B.

⁹ devenerat, B. M.

¹⁰ consilium, B.

¹¹ De avibus aeris. Rubric in A.

vapulo¹ tantum. Illic struthio, vita seculari postposita, vitam solitariam agens, quasi heremita factus, deseritorum soliditudines incolebat. Illic olor, sui funeris preceo, mellitus citherizationis organo vītē prophetabat² apocopam.³ Illic in pavone tantum pulcritudinis compluit Natura thesaurum, ut eam postea crederes mendicasse. Illic phoenix, in se mortuus, redivivus in alio, quodam Naturae miraculo, se sua morte a mortuis suscitabat. Illic avis concordie⁴ prolem decimando Naturae persolvebat tributum. Illic passeris in atomum pygmaeum humilitatis relegati degebant, grus⁵ ex opposito in gigantea quantitatis evadebat excessum. Illic phasianus, natalis insulae perpeccus angustias, principum futurus deliciæ, nostros evolabat in orbes. Illic gallus, tanquam vulgaris astrologus, suæ vocis horologio⁶ horarum loquebatur discrimina. Illic gallus silvestris, privatoris⁷ galli deridens desidiam, peregre proficisciens, nemoriales peragrabat provincias. Illic bubo, propheta⁸ miseris, psalmodias funereæ lamentationis præcinebat. Illic noctua tantæ deformitatis sterquilinio sordescebat, ut in ejus formatione Naturam crederes fuisse⁹ somnolentam. Illic cornix, ventura prognosticans, nugatorio concitabatur¹⁰ garritu. Illic pica, dubio¹¹ picturata colore, curam logices¹² perennabat insomnem. Illic monedula, latrocínio laudabili¹³ reculas thesaúrizans, innatae avaritiae argumenta monstrabat. Illic columba, dulci malo inebriata Diones, laborabat Cypridis in palaestra. Illic corvus, zelotypæ abhorrens dedecus, suos fœtus non sua esse pignora fatebatur, usque dum comperto¹⁴ nigri argumento coloris,¹⁵ hoc quasi secum disputans¹⁶ com-

¹ ego latito, M.

² prophetavit, B. valicinabatur, M.

³ apocam, M. i. finem. Gloss

in A.

⁴ Illic ciconia, M.

⁵ relegato, grus, B.

⁶ These three words are omitted in A.

⁷ privationis, B. domestici, M.

⁸ profanus, A.

⁹ fuisse crederes, B. M.

¹⁰ nugatorio otia batitur garritu, B.

¹¹ dubia, A.

¹² logicos, B.

¹³ laudabili latrocínio, B. M.

¹⁴ comperto, omitted in B.

¹⁵ colore, B.

¹⁶ quasi disputans, B. disputando, M.

probat. Illic perdix nunc aeris potestatis insultus, nunc venatorum sophismata, nunc canum latratus propheticos abhorrebat. Illic anas cum ansere, sub eodem jure vivendi, hibernabat in patria fluviali. Illic turtur, suo viduata consorte, amorem epilogare deditans, in altero bigamiae refutabat solatia. Illic psittacus cum sui gutturus incude vocis monacham fabricabat humanæ. Illic coturnicem, figuræ draconis ignorantem fallaciam, imaginariæ vocis decipiebant sophismata. Illic picus, propriæ architectus domunculae, sui rostri dolabro clausulam fabricabat in ilice. Illic curruca, novercam exuens, materno pietatis ubere alienam cuculi prolem adoptabat in filium; quæ tamen capitali præmiata stipendio, privignum agnoscens,¹ filium ignorabat. Illic hirundo, a sua peregrinatione reversa, sub trabe nidi lutabat hospitium. Illic philomena, deflorationis² querelam reintegrans, harmoniaca tympanizans dulcedine, puritatis³ dedecus excusabat. Illic alauda, quasi nobilis citharista, non studii artificio, sed Naturæ magisterio, musicæ prædocta⁴ scientiam, citharam præsentabat in ore, quæ tonos in tenues subtilizans particulas, semitonias usque in gumphos indivisibiles dividebat. Illic vespertilio, avis hermaphroditica, ciphri locum inter aviculas obtinebat. Hæc animalia, quamvis illic quasi allegorice viverent, ibi tamen esse videbantur ad litteram.

Sindo,⁵ in virorem, adulterato candore quam puella inconsutibiliter ipsa postmodum dicente texuerat, non plebea vilesrens materia, artificio subtili lasciviens, pallii gerebat officium; quæ multis intricata implexionibus,⁶ colorem imaginabatur aquatilem. In qua supra animalis naturam aquatilis, multifarias particulatam in species, fabula commentabatur picturæ. Illic cetus rupibus contendens, suæ scopulo quantitatis turriti

¹ cognoscens, B. M.

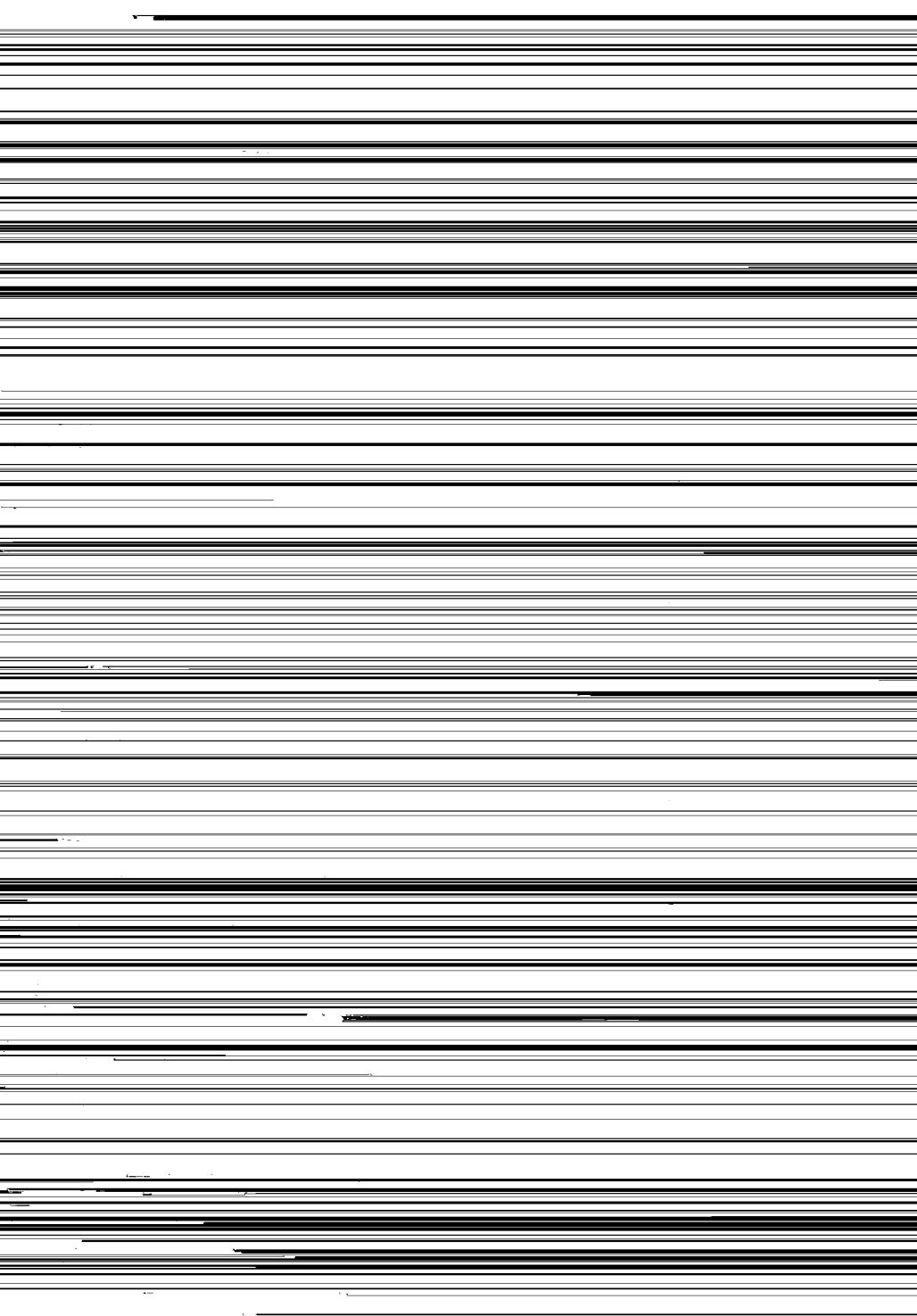
² sua deflorationis, B. M.

³ parvitatis, B. M.

⁴ prædotata, B. perdocta, M.

⁵ Indo, A. Descriptio sindonis nature. Rubric in B.

⁶ amplexibus, M.

eiusdem esse¹ credebatur. Illic perca, spinorum jaculis loricata, lupi aquatilis² minus abhorrebat insultus. Illic capito quod ex inferioris corporis paucitate perdebat strumoso recuperabat in capite. Hæ³ picturæ tropo eleganter in pallio figuratae sculpturæ, naturæ⁴ videbantur pro miraculo.

Tunica vero polymita, opere picturata plumario, infra se corpus claudebat virgineum. Quæ multis stellata coloribus, in grossiore materialiam conglobata, in terrestris elementi faciem⁵ aspirabat. In hujus vestis parte primaria, homo, sensualitatis deponens segnitiem, directa rationis aurigatione, coeli penetrabat arcana. In qua parte, tunica suarum partium passa discidium, suarum injuriarum contumelias demonstrabat. In reliquis vero⁶ locis, partes eleganti continuatione concordes, nullam in se divisionis⁷ sustinebant discordiam. In quibus quedam picturæ incantatio terrestria animalia vivere faciebat.⁸ Illic elephas, monstruosa corporis quantitate, progressus in area,⁹ sibi corpus a natura conditum multiplici scenere duplicabat. Illic camelus, strumosi corporis scrupulositate deformis, quasi servus emptitus, hominum usibus ministrabat. Illic cornua, vicem cassidis usurpando, bubali¹⁰ frontem videbantur armare.¹¹ Illic taurus, terram pedibus vexando, mugitibus horribilibus¹² intonando, sui duelli fulmina præcinebat. Illic boves, taurorum¹³ recusantes militiam,¹⁴ quasi rustici, servilibus negotiis inhibabant. Illic equus, ferventi proiectus audacia, suo assessori commilitans, hastam frangebat cum milite. Illic asinus, clamoribus horridis aures fastidiens, quasi per antiphrasim organi-

¹ credebatur esse, B.

² aquatilis lupi, B. M.

³ Hæc, B.

⁴ naturæ, B.

⁵ speciem, M.

⁶ In reliquis tamen, B. M.

⁷ dimissionis in se, B.

⁸ De animalibus terrestribus. Rubric in A.

⁹ in aera, B.

¹⁰ bubali, B.

¹¹ videbantur armate, A.

¹² This word omitted in B. and M.

¹³ tauroe, A.

¹⁴ malitiam, B.

zana, barbariznum faciebat in musica. Illic unicornis, virginali soporatus in gremio, ab hostibus mortis somnium incurrebat in somno.¹ Illic leo, rugitus carmina auribus natorum immurmurans, mira naturæ incantatione in illis vite suscitabat igniculum. Illic ursa, per portas² narium foetus enixa deformes, ipsos stylo lingue crebrius delambendo³ monetans, meliorem deducebat in formam. Illic lupus, latitando, furis usurpans officium, furcarum itinere exaltari merebatur aero. Illic pardus, apertiori latrocino nemorisans,⁴ pecudum vulgus, non solum in vestibus, verum etiam in propria praedabatur substantia. Illic tigris, pecualium civium rempublicam crebra innocentis sanguinis effusione violabat.⁵ Illic onager, asini exuens servitatem, Naturæ manumissus imperio, montium incolebat audaciam. Illic aper, dentis armatura fulminea,⁶ mortem propriam canibus multiplici vendebat in vulnere. Illic canis, auras phantasticis vexando vulneribus, aera dentium importunitate mordebat. Illic cervus et dama, pedum velocitate volatiles, vitam praeundo⁷ lucrantes, subsequentium canum morsus defraudabant iniquos. Illic caper, lana vestitus sophistica, nares fastidire quadrivano videbatur odore. Illic aries, tunica trabeatus nobiliori,⁸ uxorum pluralitate gavisus, matrimonii defraudabat honorem. Illic vulpecula, idiotiam bruti exuens animalis, ad meliorem hominis anhelabat astutiam. Illic lepus, melancholico arreptus timore, non somno, sed timoris sopore, perterritus, canum somnabat adventum. Illic cuniculus, pelle nostri frigoris iram temperando, carne propria nostræ famis debellabat insultus.⁹ Illic scismus, dedignans panno nubere

¹ ab hostibus mortem supremo in-
currebat in somno, A.

⁵ innocentis effusione sanguinis, B.
⁶ fulmineus, B. M.

viliori, eleganti picturæ matrimonio purpureæ jocabatur sive rigabatur.¹ Illic castor, ne ab hostibus totius corporis patiatur disoresim, corporis partes apocopabat extremas. Illic lynx tanta luminis limpiditate vigebat, ut ejus respectu lippire cætera animalia² viderentur. Illic martrix cum sabelo semiplenam palliorum pulchritudinem eorum,³ postulantem subsidia, suarum pellium nobilitate deducebat ad plenum. Has animallium figuræ, histrionalis formæ⁴ representatio, quasi jocunditatis convivia, oculis donabat viventium.⁵ Quid⁶ vero in caligis camisiaque, in inferioribus vestibus⁷ consepultis, picturæ somniabant industria, nulla certitudinis auctoritate probavi.⁸ Sed tamen⁹ ut quædam fragilis probabilitatis remedia docuerunt, opinor in herbarum arborumque naturis ibi picturæ risisse lasciviam. Illic arbores nunc tunicis vestiri purpureis, nunc comis criniri virentibus, nunc florum parturire infantiam redolentem,¹⁰ nunc tamen in fœtum senescere¹¹ potiorem. Sed quoniam solius probabilitatis lubrico intellectu, non certitudinis fide, hujus picturationis seriem¹² agnovi, hanc sub silentii pace sepultam prætero. Calcei¹³ vero, ex alutea pelle traducentes materiam, ita familiariter pedum sequebantur ideas, ut in ipsis pedibus nati, ipsis quasi¹⁴ mirabiliter viderentur inscripti. In quibus vix & vera degenerantibus

lateritiis vero tabulis, arundinei styli ministerio, virgo
varias rerum picturaliter¹ suscitabat imagines. Pictura
tamen subjacenti materiæ familiariter non cohærens,
velociter evanescendo moriens, nulla imaginum post se
relinquebat vestigia. Quas cum saepe suscitando puella

ei veste jocunditatis reddita, reginæ venienti jubet occurrere. Aer vero, vultus nubium exuens lacrimosos, sereni vultus benevolentia virgineis arridebat incessibus; qui primum aquilonaris iræ vexatus vesania,¹ nunc in Favonii favorabiliter² gremio conquiescebat. Aves vero, quadam naturæ inspiratione, alarum ludo plausibili joculantes, virgini venerationis faciem exhibebant. Juno vero, quæ jampridem joviales tactus fuerat dignata, tanta fuit inebriąta letitia, ut crebro oculorum preludio maritum ad veneras incitaret³ illecebras. Mare vero, prius tumultuosis fluctibus debacchatum, nunc puellaris adventus feriendo solemnia tranquillitatis pacem spondebat perpetuam. Æolus namque tempestatis ventos, ne in conspectu virginis plusquam civilia moverent bella,⁴ in suis vinculabat⁵ ergastulis. Pisces vero, in aquarum superciliis enatantes, in quantum sensualitatis patiebatur inertia, quadam hilaritatis festivitate suæ dominae præcognabant adventum. Thetis etiam, nuptias agens cum Nero, Achillem alterum concipere destinabat. Puellæ vero, quarum pulchritudo non solum suam rationem homini⁶ furaretur, verum et⁷ cœlestes suæ deitatis cogeret oblivisci, locis fluvialibus emergentes, quasi tributariae venienti reginæ pigmentarii nectaris præsentabant munuscula. Quibus favorabiliter susceptis a virgine, jugi complexuum innexione, crebraque repetitione osculi, virgo virginibus suum intimabat amorem. Terra vero, jampridem hiemis latrocino suis ornamenti, denudata, a veris prodigalitate purpurantem⁸ florum tunicam usurpabat, ne vestibus pannosis ingloria adolescentulæ indecenter compareret aspectui.⁹ Ver etiam, quasi artifex peritus in arte

¹ insania, B. M.

² favorabiliter, omitted in B. fa-

vorabili, M.

³ invitaret, B.

⁴ civilia bella moverent, B. M.

⁵ vinculavit, B. M.

⁶ pulchritudo suam rationem homini, B. hominibus, M.

⁷ verum etiam, B. M.

⁸ spirantem, M.

⁹ appareret conspectui, B.

~~Temporary protection against inaccessible~~

Splendor lascivos argenteus induit amnes,¹

In fluiisque suum jusserrat esse diem.²

Discursus varii fontis garrire videres,³

Prologus in somnum⁴ murmur euntis erat.

Splendorisque sui facie fons ipse rogabat,

Ut sua defessus pocula sumat homo.

Hac⁵ igitur amoenantis temporis juventute, nullis
rerum exhilarata favoribus, priorem virgo non potuit
temperare tristitiam, sed currum in terram humilians,
propriis humum venustando vestigiis, ad me pudico
pervenit incessu. Quam postquam mihi diu cognatam⁶
loci proximitate prospexi, in faciem decidens, mentis⁷
stupore vulneratus, et totus⁸ in extaxis alienatione

“ percussa, in mense apparitionis ortu tua discretio patia-
“ tur occasum? Cur a tua memoria mei facis peregrini-
“ nari¹ notitiam? In quo mea munera me loquuntur,
“ quæ te tot beneficiorum prælargia beavi muneribus?
“ quæ a tua inceunte estate, Dei auctoris vicaria² rata
“ dispensatione, legitimum tue vite ordinavi curricu-
“ lum? Quæ olim tui corporis materiem³ ab⁴ adul-
“ terina primordialis materiæ essentia fluctuantem in
“ verum esse produxi? Cujus vultum miserata defor-
“ mem, quasi ad me crebrius declamantem, humanæ
“ speciei signaculo sigillavi, eamque, honestis orphanam
“ figurarum ornamenti, melioribus formarum vestibus
“ honestavi?⁵ In qua ad corporis clientelam diversas
“ membrorum ordinans officinas, in eadem sensu quasi⁶
“ corporeæ civitatis excubias vigilare præcepi, ut quasi
“ exteriorum hostium prævisores corpus ab exteriori
“ importunitate defenderent, ut sic totius corporis ma-
“ teria nobilioribus naturæ purpuramentis ornata, ad
“ nuptias gradiens, marito spiritui gratius jungeretur,
“ ne maritus suæ conjugis turpitudine fastiditus, ejus⁷
“ refutaret conjugia. Tuum etiam spiritum vitalibus
“ insionivi potentiis, ne corpore pauperior, ejus suœces-

" Sicut ergo præfatae nuptiæ meo celebratæ sunt
 " consensu,¹ sic pro meo arbitrio eadem cassabatur
 " copula maritalis. Nec in te solo particulariter, ve-
 " rum etiam in² universis universaliter, meæ potentiae
 " largitas elucebat. Ego illa sum quæ ad exemplarem
 " mundanæ machinæ similitudinem hominis exemplavi
 " naturam, vel turrim,³ ut in ea velut in speculo ipsius
 " mundi conscripta.⁴ Natura compareat.⁵ Sicut enim
 " quatuor elementorum concors discordia, unica plu-
 " ralitas, consonantia dissonans, consensus dissentiens,
 " mundialis regiæ structuras conciliat, sic quatuor
 " complexionum compar disparitas, inæqualis æqualitas,
 " deformis conformitas, diversa identitas,⁶ ædificium
 " corporis humani compaginat. Et quæ qualitates inter
 " elementa mediatrices conveniunt, hæc eædem inter
 " quatuor humores pacis sanciunt firmitatem. Et⁷
 " sicut contra ratam firmamenti volutionem motu
 " contradictorio exercitus militat planetarum, sic in
 " homine sensualitatis rationisque continua reperitur
 " hostilitas. Rationis enim motus, ab ortu coelestium
 " oriens, per occasum pertransiens terrenorum, coelestia
 " considerando regyratur in cœlum. Econtrario vero,
 " sensualitatis motus planetici⁸ erratici contra rationis
 " firmamentum, in terrestrium occidentem, obliquando
 " labuntur. Hæc igitur, sensualitas, mentem⁹ humanam
 " in vitjorum occasum deducit, ut occidat; illa, i. ratio,
 " orientem,¹⁰ ad serenitatem virtutum ut oriatur invitat.
 " Ista enim, sensualitas, hominem¹¹ in bestiam degene-
 " rando transmutat; illa, scilicet ratio, hominem¹² in
 " deum potentialiter transfigurat. Hæc, ratio, contempla-

¹ meo sunt celebratæ consensu, B.

² particulariter, sed in, B.

³ vel turrim, omitted in B.

⁴ scripta, B. M.

⁵ appareat, M.

⁶ idemnitas, B. divisi identitas,

M.

⁷ De ratione et sensualitate. Rubric in A.

⁸ planetæ, B.

⁹ Hæc mentem, B. M.

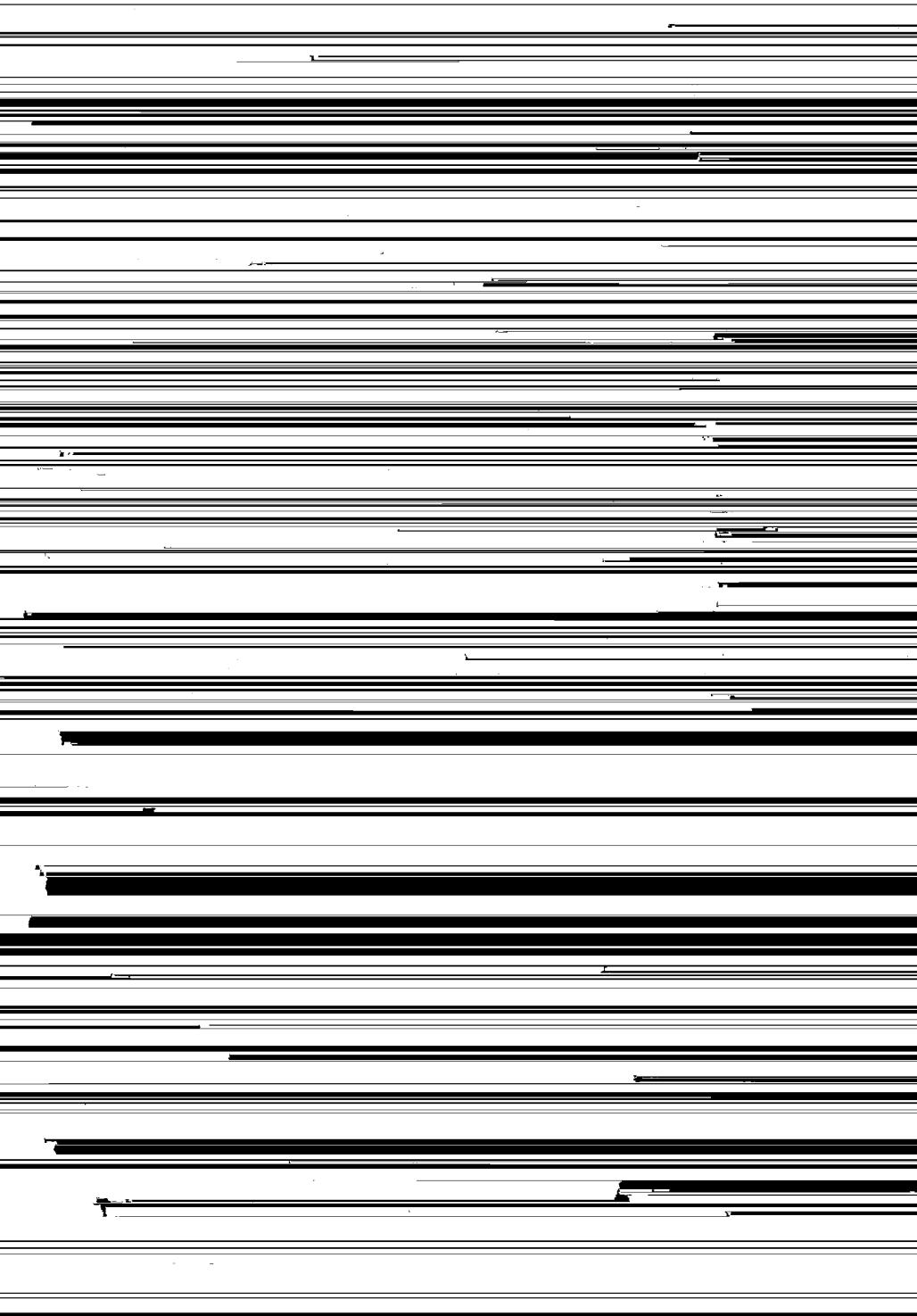
¹⁰ hec in orientem, omitting i. ratio, B.

¹¹ Ista hominem, B. M.

¹² Illa hominem, B.

tionis lumine¹ mentis noctem illuminat. Hæc, scilicet
“ sensualitas, concupiscentia nocte mentis lumen elumi-
“ nat. Ista, i. ratio, hominem² disputare facit³ cum
“ angelia. Illa, a sensualitas, eundem⁴ cogit debacchari
“ cum brutis. Illa, i. ratio, in exilio⁵ docet hominem
“ patriam invenire. Illa, scilicet sensualitas, in patria
“ cogit hominem⁶ exulare. Nec in hac re hominis na-
“ tura me propter dispensationis potest ordinem accu-
“ sare.⁷ De rationis enim concilio tale contradictionis
“ duellum inter hos pugiles ordinavi, ut si, in hac
“ disputatione, ad redargutionem poterit sensualita-

" urbis medio, coelestis angelorum exercitus militans,
" administratione vicaria, suam homini adhibet diligen-
" ter custodiam. Homo vero velut alienigena, habitans
" in mundi suburbio, angelice militiæ obedientiam
" non denegat exhibere. In hac ergo republica Deus
" est imperans,³ angelus operans, homo obtemperans.
" Deus hominem imperando creat, angelus operando
" procreat,³ homo obtemperando se recreat. Deus rem
" auctoritate disponit, angelus actione componit, homo
" se res operantis voluntati supponit. Deus imperat
" auctoritatis magisterio, angelus operatur actionis
" ministerio, homo obtemperat regenerationis mys-
" terio. Jam nimis nostræ ratiocinationis series⁴
" evagatur, quem ad ineffabilem deitatis arcanum
" tractatum audeat³ attollere, ad cujus rei intelli-
" gentiam nostræ mentis languescunt suspiria. Hujus

“ temptus mater existit. Aristotelicæque auctoritatis
“ tuba proclamat, quod ille majestatem minuit secre-
“ torum, qui secreta indignis divulbat. Sed¹ ne in
“ hac messa potestatis prærogativa Deo videar quasi
“ arrogans derogare, certissime² Summi Magistri me
“ humilem profiteor esse discipulam.³ Ego enim operans
“ operantis Dei non valeo expresse inhærere vestigis;
“ sed a longe, quasi suspirans, operantem respicio.
“ Ejus operatio simplex, mea operatio multiplex;
“ ejus opus sufficiens, meum opus deficiens;⁴ ejus
“ opus mitabile, meum opus mutabile; ille innasci-
“ bilis, ego nata; ille faciens, ego facta;⁵ ille mei
“ opifex operis, ego opus opificis. Ille operatur ex
“ nihilo, ego opus mendico⁶ ex aliquo. Ille suo opera-
“ tur numine,⁷ ego operor illius sub nomine. Ille rem
“ solo nutu jubet⁸ existere, mea vero operatio opera-
“ tioni est nota divinæ, et respectu divinæ potentie
“ meam potentiam impotentem esse cognoscas. Meum
“ effectum scias esse defectum, meum vigorem vilitatem
“ esse perpendas. Auctorem⁹ theologicæ consule facul-
“ tatis, cuius fidelitati, potius quam mearum rationum
“ firmitati, dare debes assensum. Juxta enim fidele
“ ejus¹⁰ testimonium, homo mea actione nascitur, Dei
“ auctoritate renascitur. Per me, a non esse vocatur
“ ad esse;¹¹ per ipsum, ab esse in melius esse perdu-
“ citur. Per me enim homo procreatur ad mortem,
“ per ipsum recreatur ad vitam. Sed ab hoc secundæ
“ nativitatis mysterio professionis meæ¹² mysterium ab-
“ lacatur. nec talis nativitas tali indiget¹³ obstetricice;

“ sed potius ego Natura hujus nativitatis naturam
“ ignore; et ad hunc intelligenda mei intellectus hebet
“ accensum, meos rationis confunditur lumen. Intelli-
“ gentia enim non intellectu miratur¹; in sensibilibus
“ sensus confunditur; et cum omnis in his² naturalium
“ rerum ratio langueat,³ sola fidei firmitate tante
“ rei⁴ veneremur arcanum. Nec mirum, si in his
“ theologia suam mihi⁵ familiaritatem non exhibit,
“ quoniam in plerisque non advera sed diversa sen-
“ timus. Ego ratione fidem, ipsa⁶ fide comparat ratio-
“ nem. Ego scio ut credam; illa credit ut sciatur. Ego
“ consentio,⁷ sciens, sed sentiens, illa sentit consentiens.⁸
“ Ego vix visibilia video; illa incomprehensibilia con-
“ prebendit in speculo. Ego vix minima metior in-
“ tellectu; illa immensa ratione metitur. Ego quasi
“ bestialiter in terra deambulo; illa vero celo militat
“ in secreto. Et cum de predictis pertractare non sit

Cum¹ per hæc verba mihi Natura naturæ suæ faciem develaret, suaque admonitione² quasi clave p̄sambula cognitionis suæ mihi januam reseraret, a mee mentis confinio stuporis evaporat³ nubecula. Et per hanc admonitionem, velut quodam potionis remedio, omnes phantasie reliquias quasi nauseas⁴ stomachus mentis evomuit. A mee igitur mentis⁵ peregrinatione ad me reversus ex integro, ad Naturæ devolutus vestigia, salutationis vice ejus pedes osculorum multiplici impressione signavi. Postquam⁶ me explicans erigendo, cum reverenti capitatis humiliatione, velut majestati divinæ, ei voce viva salutationis obtuli⁷ libamentum. Consequenter vero ad excusationis asylum⁸ confugens, precibus humilitatis melle conditis, ejus benevolentiam exorabam, ne vel mee temeritatis assignaret errori, vel indignationis supercilium deputaret, vel ingratitudinis venenis adscriberet, quod ejus adventui nullam festivitatis hilaritatem⁹ persolveram. Sed potius ejus apparitia, velut monstruosi phantasma-tis anormalia¹⁰ apparitione percussus, adulterina extasis morte fueram soporatus, dicens non esse mirandum si in tantæ divinitatis¹¹ præsentia me mortalitatis vultus expalluit,¹² si in tantæ majestatis meridie mee discretionis radiolus in vesperem exorbitationis evanuit, si in tantæ felicitatis apparentia mee parvitas infelicitatis erubuit,¹³ cum humanæ fragilitatis¹⁴ ignorantie tenebrosa caligo, admirationis impotens liebetudo, frequensque stuporis concussio, quodam germanitatis feedere socientur, ut ex horum sociali contubernio humanæ naturæ

¹ Excusatio Alani ad Naturam.
Rubric in A. Qualiter Natura Al-anum ruscitavit timide jacentem, B.

² snamque admonitionem, M.

³ evaporavit, A.

⁴ quasi nauseans, B.

⁵ A mee mentis igitur, B. M.

⁶ Tum me, M.

⁷ optuli, B.

⁸ auxilium, M. asilum, i. reme-dium. Gloss in A.

⁹ hilaritatis festivitatem, B. M.

¹⁰ anomala, M.

¹¹ tanta deitatis, B. dignitatis, M.

¹² mee umbra mortalitatis expal-luit, B. M.

¹³ erupit, B.

¹⁴ fragilitati, B.

fragilitas, sit quasi discipulus a disciplinante convictus, suorum mores informante, in novorum primitiis, in magnorum stipendiis¹ et ignoratia tenebrari, et stupore percuti et admiratione semper solet vulnerari. Dum hæc excusationis via reginæ auditum mihi pararet favorabilem, ejusque gratiam favorabilius mereretur, insuper mihi compararet audiendi majora fiduciam, quoddam² mense dubitationis ambiguum, quod³ nimis inquietationis impulsu meæ mentis conturbabat hospitium, ejus exponens examini, in hæc verba quæstionis exivi.⁴

“O Dei proles, genetrixque rerum,
Vinculum mundi, stabilisque nexus,
Gemma terrenis, speculum caducis,
Lucifer orbis.

Pax, amor, virtus, regimen, potestas,
Ordo, lex, finis, via, lux,⁵ origo,
Vita, laus,⁶ splendor, species, figura,
Regula mundi.

Quæ, tuis mundum moderans habenis,
Cuncta concordi stabilita nodo
Nectis, et pacis glutino maritas
Cœlica terris.

Quæ noys puras recoleens ideas,
Singulas rerum species monetas,
Rem togans forma, chlamidemque formæ
Pollice formas.⁷

Cui favet cœlum, famulatur aer,
Quam colit tellus, veneratur unda,
Cui velut mundi dominae tributum
Singula solvunt.

¹ *stupendiis*, B.

brie in A. Qualiter invocat Allanus Naturam, B.

² *cujusdam*, B. M.

⁵ *via, dux*, B. M.

³ *quæm*, B.

⁶ *lux*, B. M.

⁴ *Exclamatio ad Naturam*. Ru-

i formans, B.

Quæ diem nocti vicibus catenans,
 Cereum solis tribuis diei,
 Lucido lunæ speculo soporans
 Nubila noctis.

Quæ polum stellis variis inauras,
 Ætheris nostri solium serenans ;
 Siderum gemmis, varioque cœlum
 Milite complens.

Quæ novis cœli faciem figuris
 Protheans mutas, animumque¹ vulgus
 Aeris nostri regione donans,²
 Legeque stringis.

Cujus ad nutum juvenescit orbis,
 Silva crispatur folii capillo,
 Et sua³ florum tunicata veste
 Terra superbit.

Quæ minas ponti sepelis, et auges,⁴
 Syncopans cursum pelagi furoris,⁴
 Ne soli tractum⁵ tumulare possit
 Æquoris æstus.

Tu mihi⁶ causam resera petenti,
 Cur petis terras, peregrina cœlis ?
 Cur tua nostris deitatis offers
 Munera terris ?

Ora cur fletus pluvia rigantur ?
 Quid tui vultus lacrimæ prophetant ?
 Fletus interni satis est doloris
 Lingua fidelis."

Præfata⁷ igitur virgo hujus quæstionis solutionem
 in vestibulo excubare demonstrans, ait : "An ignoras
 " quod terreni orbis exorbitatio, quod mundani ordinis

¹ aridumque vulgus, M.

² donas, B.

³ tua, M.

⁴ furor, B. M.

⁵ vultum, A.

⁶ Tu vicè, B. M.

⁷ Qualiter Natura ad quæstiones
 respondet Allani, etc. Rubric in B.

" inordinatio, quod curiae incuria,¹ quod juris injuria,
 " ab internis² penetralibus cœlestis arcani in vulgaria
 " terrenorum lapanaria me declinare coegit? Si in
 " affectuoso³ mentis affectu colligere, et in pectoris
 " armario thesaurizare velles quod dicerem, tua dubita-
 " tionis labyrinthum evolverem." Ad hæc ego, sub cas-
 tigato vocis moderamine, responsionis reddidi talionem.
 " Nihil," inquam, " O regina cœlestis,⁴ affectuosi
 " desiderio quam hujus quæstionis enodationem esurio."
 Tunc illa: " Cum omnia lege sui⁵ originis meis legibus
 " teneantur,⁶ mihique debeant jus statuti vesticalis
 " persolvere, fere omnia per modum⁷ tributarii juris
 " exhibitione legitima meis edictis regulariter obse-
 " quuntur; sed ab hujus universitatis regula solus
 " homo anormala exceptione excluditur. Qui trabea
 " pudoris⁸ denudatus, impudicitiaeque⁹ meretricali
 " prostibulo prostitutus, non solum¹⁰ in sue dominæ
 " majestatem litis audet excitare tumultum, verum¹¹
 " etiam in matrem intestini belli rabiem inflammare.
 " Cætera vero quibus¹² meæ gratiæ humiliora munera
 " commodavi, per suarum professionum conditionem
 " subjectione voluntaria meorum decretorum sanctio-
 " nibus alligantur. Homo autem¹³ qui fere totum divi-
 " tiarum mearum¹⁴ exhaustus ærarium, naturæ naturalia
 " denaturare pertemptans, in me scelestæ¹⁵ Veneris
 " armat injuriam. Attende¹⁶ quomodo fere quælibet,
 " juxta mei promulgationem edicti, prout ratio nativæ
 " conditionis expostulat, mihi juris statuta persolvant.
 " Firmalementum cotidiana circuitione¹⁷ circumagens uni-

¹ quod mundialis curiae incuria,

¹⁰ non solum, omitted in B. M.

B. M.

¹¹ immo, M.

² internis, omitted in B.

¹² Cætera quibus, B. M.

³ si affectuoso mentis, B.

¹³ Homo vero, B. M.

⁴ cœlestius, B.

¹⁴ mearum divitiarum, B.

⁵ sue, B. M.

¹⁵ solacisticæ, A.

⁶ teneantur olmoxia, B. M.

¹⁶ Omnia obedunt Natura homine

⁷ per modum, omitted in B. M.

excepto. Rubric in A.

⁸ pudoris trabea denudatus, B. M.

¹⁷ circumtione, B.

⁹ impudiciem, B.

“ versa juxta meæ doctrinæ disciplinam¹ non nugatoria,
“ volutionis identitate, unde procedit regreditur, et
“ quo vadit progreditur. Stellæ vero ad ipsius firma-
“ menti honorem fulgurantes,² ipsum suis ornatibus
“ vegiendo breves sui itineris dietas explendo,³ varia

" fabricam, indefessa parturitione, varias rerum species
" parentare non desinunt. Terrestria vero animalia, sub
" — dimensionis examine diversas suorum obse-

" derans, foede se Paridis foederavit? Pasiphae etiam
 " hyperbolicae¹ Veneris furiis agitata, sub facie bovis
 " sophistice cum bruto bestiales nuptias² concelebrans,
 " paralogismo³ sibi turpiori concludens, stupendo bovi
 " concluauit sophismate. Myrrha etiam, Myrrhitæ Cy-
 " pridias⁴ aculeis stimulata, in patris dilectione⁵ a filiæ
 " amore degenerans, cum patre matris exercuit ac ex-
 " emplavit officium.⁶ Medea vero, proprio filio nover-
 " cata, ut inglorium Veneris opus construeret,⁷ glorio-
 " sum Veneris destruxit opusculum. Narcissus etiam,
 " sui umbra alterum mentita Narcissum, umbratiliter
 " occupatus,⁸ seipsum credens esse alterum se, de se
 " sibi amoris incurrit periculum. Multi etiam alii
 " juvenes, mei gratia pulchritudinis honore vestiti, si⁹
 " debriati amore pecuniae, suos Veneris malleos in incu-
 " dum transtulerunt officium. Talis¹⁰ monstruosorum¹¹
 " hominum multitudo totius orbis amplitudine digres-
 " sorie degrassatur, quorū fascinante contagio, ipsa
 " castitas venenatur. Eorum siquidem hominum qui
 " Veneris profitentur grammaticam, alii solummodo
 " masculinum, alii femininum, alii commune, sive genus
 " promiscuum, familiariter amplexantur. Quidam vero,
 " quasi hetrocliti genere, per hiemem in feminino, per
 " aestatem in masculino genere, irregulariter declinan-
 " tur. Sunt qui, in Veneris logica disputantes, in con-
 " clusionibus suis subjectionis p̄ædicationisque legem
 " relatione mutua sortiuntur. Sunt qui vicem¹² ge-
 " rentes suppositi, p̄ædicari non norunt. Sunt qui
 " solummodo p̄ædicantes, subjecti termini subjectionem
 " legitimam non attendunt. Alii etiam¹³ Diones regiam

¹ hyperbolicae, i. excessivæ. Glossa in A.

² nuptias bestiales, B.

³ palogismo, B.

⁴ Cupidinis, M.

⁵ dulcore, M.

⁶ matris exemplaravit officium, B. M.

⁷ quereret, M.

⁸ obumbratus, A.

⁹ siti, B.

¹⁰ Hic tangitur materia propter quam compoensit hunc librum. Rubric in A.

¹¹ monstruosorum, B.

¹² Sunt qui vicem, B. M.

¹³ Alii autem, M.

" ingredi deditantes, sub ejusdem vestibulo ludum
 " lacrimabilem¹ commentantur.² Contra hos omnes
 " conquerantur jura, leges armantur, et³ ultore gladio
 " suas affectant injurias vindicari. Non igitur mireris,
 " si in has verborum profanas exeo novitates, cum
 " profani homines⁴ audeant debacchari. Talia enim
 " indignanter eructo⁵ ut pudici homines pudoris cha-
 " racterem⁶ revereantur. Impudici vero ab impudici-
 " citise lupanaribus commerciis arceantur. Mali enim
 " cognitio expediens est ad cautelam, quae culpabiles
 " nota inverecundie cauterios puniat et cautelæ arma-
 " tura immunes premuniat. Jam etenim messe⁷ solu-
 " tionis lima tue quæstionis scrupulum eliminavit. Ideo
 " enim a supernis coelestis regis secretariis egrediens,
 " ad hujus caducee terrenitatis occasum deveni, ut de
 " execrabilibus hominum excessibus tecum, quasi cum
 " familiari⁸ et secretario meo, querimoniale lamentum
 " deponerem, tecumque decernerem, tali criminum oppo-
 " sitioni qualis debet dari poenæ⁹ responsio, ut præ-
 " dictorum facinorum morsus coequata punitio, poenæ
 " talionem remordeat." Tunc ego, "O rerum omnium
 " moderatrix,¹⁰ nisi vererer mearum quæstionum copia
 " tue benevolentiae fastidium provocare, alterius meæ
 " dubitationis tenebras luci tue discretionis expo-
 " nerem." Tunc illa: "Immo omnes tuas quæstiones,
 " non solum adolescentes, verum etiam vetustatis an-
 " tiqüatas rubigine, audientiae nostræ communices, ut
 " nostrarum solutionum stabili firmitate, tuarum dubi-
 " tationum tranquilletur impulsus."

Tunc ego:¹¹ "Miror cur poetarum commenta per-
 " tractans, solummodo in humani generis pestes præ-

¹ lacrimabile, B.

² committantur, M.

³ cum, M.

⁴ homines profanius, B.

⁵ emunatio, B.

⁶ carreterem, B.

⁷ Jam mea, B.

⁸ quasi cum familiari, B.

⁹ debeat pena dari, B.

¹⁰ modulatrix, B. mediatrix, M.

¹¹ Quæstio, de poetarum figuris.

Rubric in A.

" dictarum invectionum armas aculeos, cum et eodem
 " exorbitationis pede deos claudicasse legamus. Jupi-
 " ter enim adolescentem Phrygium transferens ad
 " superna, relativam Venerem transtulit in translatum.
 " Et quem in mensa per diem propinandi sibi pre-
 " fecit præpositum,¹ in toro per noctem sibi fecit sup-
 " positum. Bacchus etiam et Apollo, paternæ cohæ-
 " redes lascivie, non divinæ virtutis imperio, sed
 " superstitione Veneris præstigio, verterunt in feminas,
 " pueros mentiendo."

Tunc illa, authenticæ serenitatis vultum vultus-tu-
 multuose figurans,² ait: "An interrogationem, quæ
 " nec dubitationis³ faciem digna est usurpare, quæ-
 " stionis querendo vestis imagine, an umbratibus
 " poetarum figmentis, quæ artis poeticæ depinxit in-
 " dustria, fidem adhibere conaris? Nonne ea quæ in
 " puerilibus cunis poeticæ disciplinæ discuntur, altioris
 " discretionis⁴ lima, sanior philosophiae tractatus elimi-
 " nat? An ignoras quomodo poetæ, sine omni pallia-
 " tionis remedio, auditoribus nudam falsitatem prosti-
 " tuunt, ut quadam mellito⁵ delectationis dulcedine
 " velut incantatas audientium aures inebrient? Aut
 " ipsam falsitatem quadam probabilitatis hypocrisi
 " palliant, ut per exteriorum imagines⁶ animos homi-
 " num⁷ inhoneste morigerantur? Aut
 " in superficiali litteræ cortice falsum resonet⁸ lyra
 " poetica, interius vero auditoribus secretum intelli-
 " gentiæ altioris eloquitur, ut exterioris⁹ falsitatis ab-
 " jecto putamine, dulciorem nucleum veritatis secrete
 " intus lector inveniat. Poetæ aliquando¹⁰ historiales
 " eventus joculationibus fabulosis, quasi¹¹ quadam ele-

¹ statuit, M. præpositum, B.

² authenticæ serenitatis vultum,
vultus vultuositate figurans, B. & s.
vultum tumultuose figurans, M.

³ dubitationis facie indigna, B.

⁴ distinctionis, M.

⁵ mellita, M.

⁶ per exemplorum imagines, B.

⁷ hominum animos, B.

⁸ resonat, B. M.

⁹ exteriori, B. exteriore, M.

¹⁰ tameq; aliquando, B.

¹¹ quasi, omitted in B. M.

" ganti structura,¹ confederant, ut ex diversorum
 " competenti juncta ipsius narrationis elegantior
 " pictura resultet. Sed tamen cum a poetis deorum
 " pluralitas somniatur, vel ipsi dii Venereis ferulis
 " manus subduxisse dicuntur, in his falsitatis umbra
 " lucescit. Nec in hoc poeta a suæ proprietatis genere
 " degenerare² invenitur. Cum enim jam³ Epicuri
 " soporentur somnia, Manichsei sanetur insania, Aris-
 " telis⁴ arguantur argutiae, Arii⁵ fallantur fallacie,⁶
 " unicam Dei unitatem ratio probat, mundus eloquitur,
 " fides credit, Scriptura testatur.⁷ In quo nulla labes
 " invenitur, quem nulla vitii pestis aggreditur, cum
 " quo nullus temptationis motus congreditur. Hic
 " est splendor nunquam deficiens, vita indefesse non
 " moriens, fons semper scaturiens, seminale vitæ semi-
 " narium, sapientiae principale principium, initiale boni-
 " tatis initium. Quid ergo, ut poetæ testati sunt, si
 " plerique⁸ homines prædicentalibus Veneris ter-
 " minis ad litteram sunt abusi? Narratio vero illa,
 " quæ vel deos esse, vel eos⁹ in Veneris gymnasiis
 " lascivisse,¹⁰ mentitur, et in nimia falsitatis vesperascit
 " occasum; istam¹¹ nube taciturnitatis obduxi, illam
 " vero in luce veræ¹² narrationis explicui." Ad hæc ego:
 " Jam meam quæstionem, mater, agnosco redolere
 " nimia ruditatis infantiam,¹³ sed si alia paupercula
 " questio, quæ mihi¹⁴ spondet aliquantulam dignita-
 " tem, tuæ audientiæ auderet apparere¹⁵ conspectui, a
 " te vellem quiddam conquerendo querere, non quæ-
 " rendo." *Ad hæc illa:* " Nonne jampridem tibi¹⁶ sine
 " omni meæ refrenationis obstaculo liberas querendi

¹ *sutura*, B. *figura*, M.

¹¹ *vel ipsos*, B. M.

² *genere degener*, B. M.

¹² *latuisse*, M.

³ *Cum enim Epicuri jam*, M.

¹³ *istu*, B. *ideo istu*, M.

⁴ *Aristotelice*, B.

¹⁴ *illa vero in lucem veræ*, B.

⁵ *Arrarii*, B.

¹⁵ *infamiam*, B. *favillam*, M.

⁶ *fallantur phalore*, B.

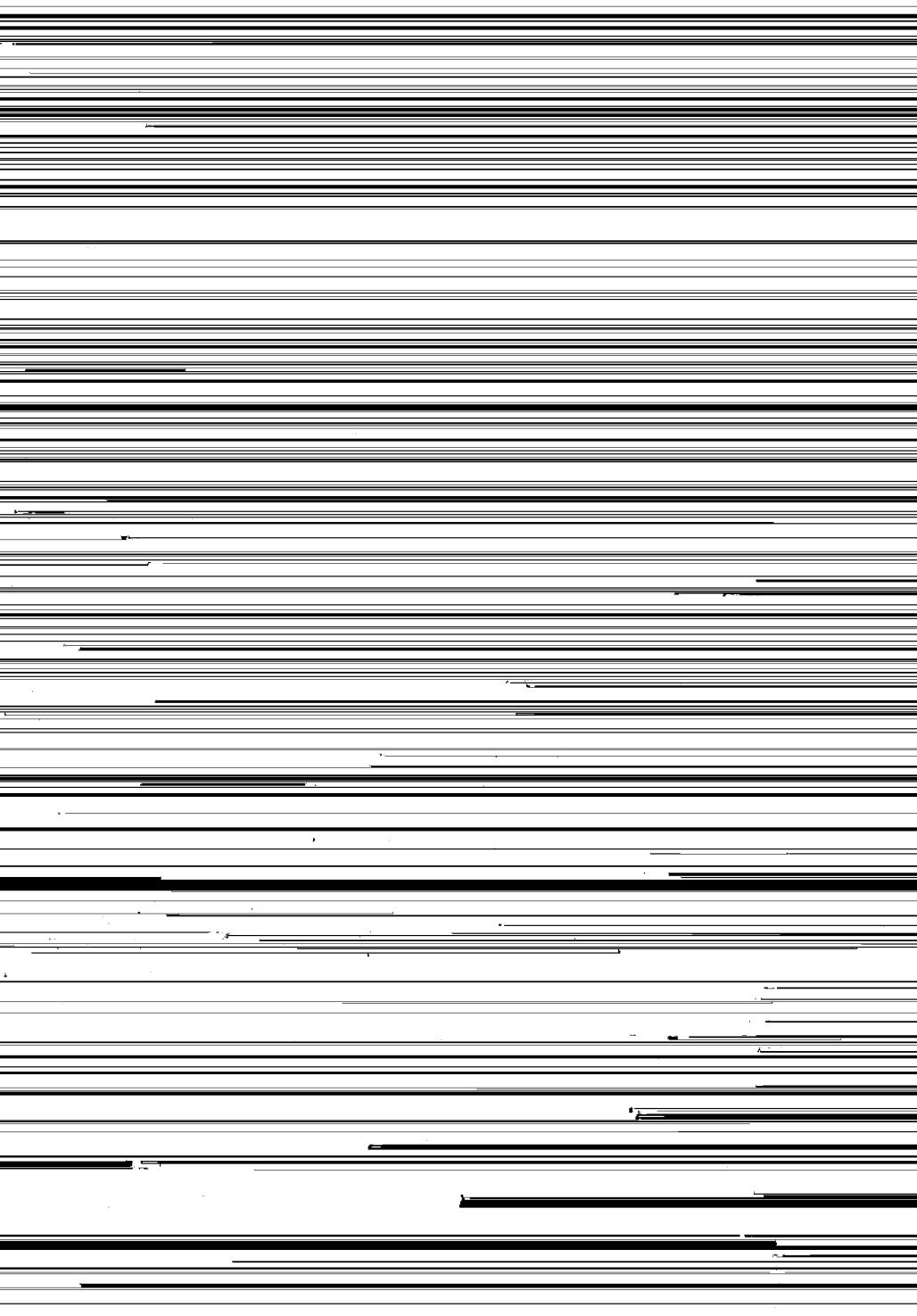
¹⁶ *quæ tamen mihi*, B.

⁷ *Unus est Deus*. Rubric in A.

¹⁷ *comparere a te*, B.

⁸ *sunt, plerique*, B. *sint*, M.

¹⁸ *tibi*, omitted in B.

"texere, nolo¹ ut prius plana verborum planicie ex-
"planare proposita, vel profanis verborum novitatibus
"profanare profana, verum pudenda aureis pudicorum
"verborum phaleris inaurare, variisque venustorum
"dictorum coloribus investire. Consequens enim est,
"predictorum vitiorum scoriam² deauratis locutioni-
"bus purpurare, vitiorumque factorem odore verbo-
"rum inbalsamare mellifluo, ne si tanti sterquilinii
"fector in nimis promulgationis auras evaderet, pleros-
"que ad indignationis nauseantis vomitum invitaret.
"Sed tamen aliquando, ut superius libavimus, quia
"rebus de quibus loquimur cognatos oportet esse
"sermones, rerum informitati locutionis debet deformati-
"tas³ conformari. In sequenti tamen tractatu, ne
"locutionis cathefaton⁵ lectorum⁶ offendat auditum,
"vel in ore virginali locum collocet⁷ predictis viti-
"orum monstris, euphonia orationis volo pallium
"elargiri."⁸ Tunc ego : "Jam mei intellectus esurie,
"ingenii flagrantis acies, mentis inflammata⁹ flagrantia,
"attentioris stabilitatis¹⁰ constantia, ea postulant que
"promittis." Tunc illa : "Cum Deus ab ideali internae
"preconceptionis thalamo mundialis palatii fabricam
"foras voluit enotare, et mentale verbum quod ab
"aeterno de mundi constitutione conceperat reali ejus-
"dem existentia velut materiali verbo depingere,
"tanquam mundi elegans architectus, tanquam aurea
"fabricæ faber aurarius, velut stupendi artificii artifi-
"ciosus artifex, tanquam admirandi¹¹ operis operarius
"opifex,¹² non exterioris instrumenti laborante suffra-
"gio nec materie praiacentis adjuvante auxilio, nec

" alicujus indigentiae flagitio,¹ sed solius arbitrariae
 " voluntatis imperio, mundialis regiae admirabilem spe-
 " ciem fabricavit. Deus igitur mundiali palatio varias
 " rerum species ascribendo, quas, discrepantium gene-
 " rum litigio disparatas, legitimi ordinis congruentia
 " temperavit;² leges indidit, sanctionibus alligavit.
 " Sicque res generum oppositione contrarias, inter quas
 " locus ab oppositis locum posuit,³ cuiusdam reciprocae
 " habitudinis, relativis osculis foederando⁴ in amicitiae
 " pacem lites repugnantiae commutavit. Subtilibus
 " igitur invisibilis juncturæ catenis concordantibus
 " universis, ad unitatem pluralitas, ad identitatem
 " diversitas, ad consonantiam dissonantia, ad concor-
 " diam discordia, unione pacifica remeavit. Sed post-
 " quam universalis artifex universa suarum naturarum
 " vultibus investivit, omniaque sibi invicem legitimis
 " proportionum connubii maritavit, volens ut nascendi
 " occidendique mutuae relationis circuitu per instabili-
 " tatem stabilitas, per finem infinitas, per temporalis-
 " tam aeternitas, rebus occiduis donaretur, rerumque
 " series seriata reciprocatione nascendi jugiter texere-
 " tur, statuit ut expressæ conformatio[n]is monetata⁵
 " sigillo, sub derivatae probationis⁶ calle legitimo ex
 " similibus similia educerentur. Me igitur tanquam
 " sui vicariam, rerum generibus sigillandis monetariam
 " destinavit, ut ego in propriis incedibus rerum effigies
 " commonetans, ab inuidis forma conformatum deviare
 " non sinerem, sed mei operante solertia, ab exem-
 " plaris⁷ vultu, naturarum nullarum dotibus defrau-
 " data exemplati⁸ facies deviaret. Imperantis igitur
 " imperio ego obtemperans, operando quasi varia
 " rerum sigillans nunc⁹ insinuata⁹ ad exemplaris rei

¹ *indigentie stimulante flagitio*, B.

² *temporavit*, B.

³ *posuerat*, B.

⁴ *federanda*, B.

⁵ *monetate*, B.

⁶ *derivative propaginus*, B. *de-
vanda propagationis*, M.

⁷ *ab exemplarum*, B.

⁸ *exemplata*, B.

⁹ *sigillans numismata*, B. *sigillans
cognata ad*, M.

imaginem, exempli exemplans effigiem, ex conformibus 'conformando' conformia, singularum rerum vultus reddidi sigillatos. Ita tamen, sub divinæ majestatis mysterio, ministerium hujus operationis exercui, ut meæ attentionis manum dextera supernæ auctoritatis dirigeret, quia meæ scripturæ calamus exorbitatione subita deviaret, nisi supremi suppositionis ^{digitu}³ regeretur. Sed quia sine subministratorii artificis artificio suffragante, tot rerum species expolire non poteram, mihiq; in æthereæ regionis amoenante palatio placuit commorari, ubi venti rixa effæcateæ serenitatis pacem non perimit, ubi accidentalis nox nubium ætheris indefessum diem non sepelit, ubi nulla tempestatis sœvit injuria, ubi nulla debacchantis tonitru minatur insania, Venerem in fabrili scientia peritam, meæque operationis subviciariam, in mundiali suburbio collocavi, ut ipsa sub meæ præceptionis arbitrio, Hymenæi conjugis, filiique Cupidinis industria suffragante, in terrestrium animalium varia effigiatione desudans, fabriles mallos suis regulariter adaptans incubibus, humani generis seriem indefessa, continuatione contexeret, ne Parcarum manibus intercisa discidii injurias sustineret."

Dum in hoc narrationis contextu de Cupidine mentinasceretur, præfato narrationi meorum verborum parenthesi syncopatæ tenorem hujus questioñis inserui, dicens: "Ha, ha! nisi injuriosa tua locutionis syncopatione, mearumque quæstionum oneratione, timerem tue benignitatis offensam incurrire, vellem Cupidini naturam, de quo³ aliquantulum⁴ mentionem tua prælibavit oratio, pictura tua discretionis agnoscere. Quamvis enim plerique auctores, sub integumentali

¹ *formando*, B.

² *supremi dispositione totis digitis*

B.

de qua, B.

aliquantulum, A.

descriptione, B. M.

" involucro ænigmatum ejus naturam depinxerint,
 " tamen nulla nobis certitudinis reliquere vestigia.
 " Cujus in humano genere tanta per experientiam
 " legitur potentialis auctoritas; ut nullus vel nobilitatis
 " sigillo signatus, vel sapientiae privilegiantis vestitus
 " venustate,¹ vel fortitudinis armatura munitus, vel
 " pulchritudinis chlamide trabeatus, vel aliarum gra-
 " tiarum decusatus honoribus, se valeat a generalitate
 " cupidinariæ potestatis excipere." Tunc illa, cum
 temperato capitis motu, verbisque increpationem spon-
 dentibus, ait:—"Credo te in Cupidinis castris stipen-
 diarie militantem, et quadam internæ familiaritatis
 germanitate eidem esse connexum. Inextricabilem
 etenim labyrinthum ejusdem² affectanter investigare
 conaris, cum meæ potius narrationi sententiarum
 locupletata³ divitiis, mentis intentionem intentius⁴ ad-
 aptare deberes. Sed tamen antequam ad sequentia⁵e
 meæ orationis evadat excursus, quia tuæ humanitatis
 imbecillitati compatrior, tuæ ignorantia⁶ tenebras pro-
 meæ possibilis modestia teneor extirpare. Insuper
 tuarum quæstionum solutionibus ex voto promissio-
 nis astringor. Sive ergo certa descriptione describens,
 sive legitima diffinitione diffiniens,⁷ rem immostra-
 bilem⁸ demonstrabo, inextricabilem extricabo; quamvis
 ipsa nulli nature obnoxialiter obligata⁹ complexioni-
 bus, intellectus indaginem non expectans, nullius de-
 scriptionis possit signaculo sigillari. Ergo circum-
 scriptæ rei haec detur descriptio, inexplicabilis naturæ
 haec exeat explicatio, haec de ignoto habeatur notitia,
 haec de non scibili paretur¹⁰ scientia. styli tamen
 altitudine castigata."

¹ venustate vestitus, B.

² inextricabilem, B.

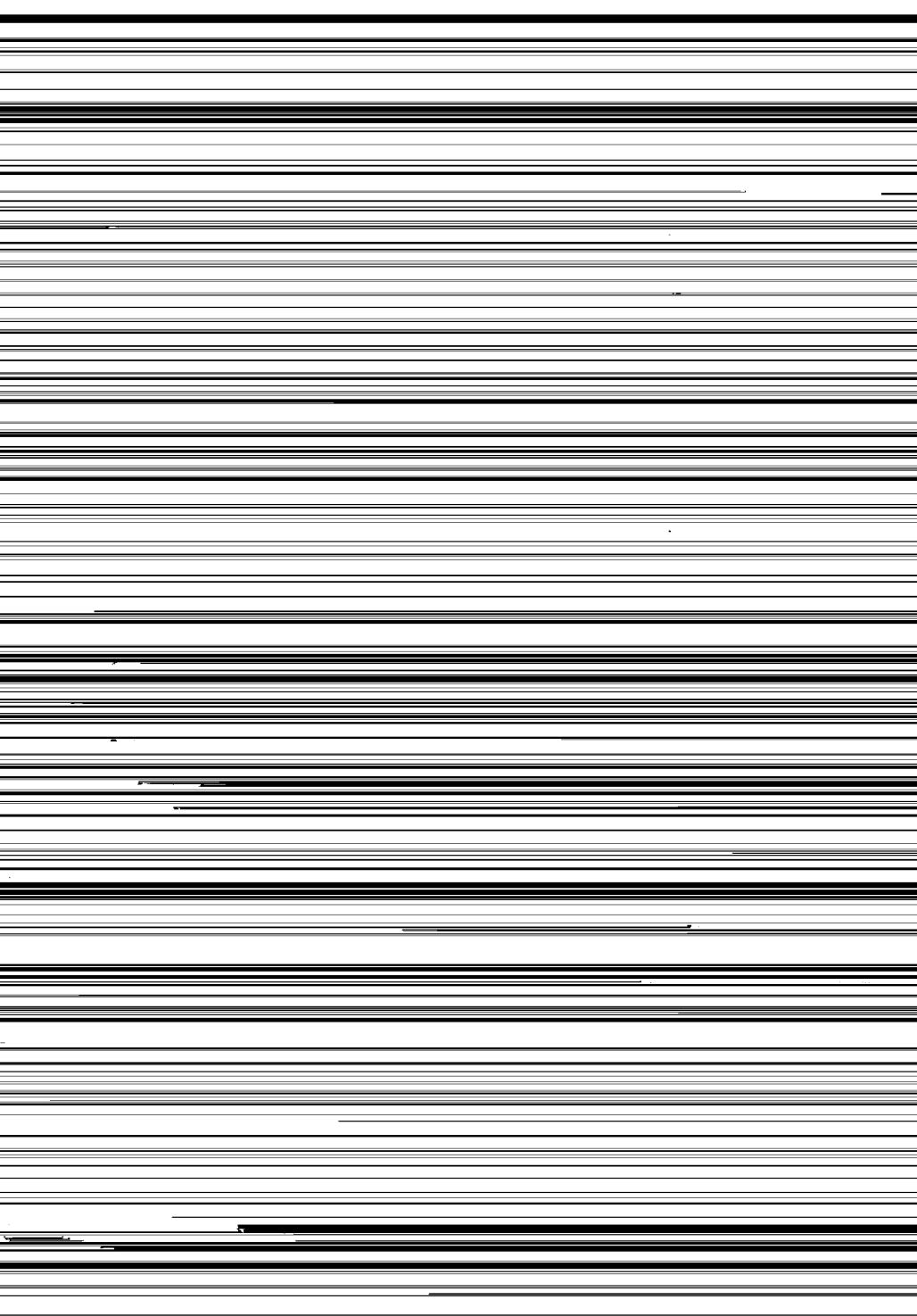
³ ejus labyrinthum affectanter, B.

³ alligatu, B.

⁴ attentius, B.

⁴ comparetur, B.

⁵ difficiens, B.

" Dives eget Crassus,¹ et Codrus abundat egendo;
 " Carmina dat Bavius, musa Maronis hebet.
 " Ennius eloquitur, Marcusque silet; fit Ulyxes
 " Insipiens, Ajax desipiendo sapit.
 " Qui prius Anthœum solvendo² sophismata vicit,
 " Vincitur hoc monstro, cætera monstra domans.
 " Quodlibet in facinus mulier discurrit, et ulti,
 " Ejus si mentem morbidet iste furor;³
 " Nata patrem, fratremque soror, vel sponsa maritum
 " Fraude necat,⁴ fati præveniendo manum.
 " Sicque per ascensum male syncopat illa mariti
 " Corpus, furtivo dum metit ense caput.
 " Cogitur ipsa parens nomen nescire parentis,
 " In partuque dolos dum parit ipsa parens.
 " Filius in matre stupet invenisse novercam,
 " Inque fide fraudes, in pietate dolum;⁵
 " Sic in Medea pariter duo nomina pugnant,
 " Dum simul esse parens atque noverca cupit.⁶
 " Nescit esse soror, vel se servare sororem,
 " Dum nimium Cauno Byblis⁷ amica fuit.
 " Sic quoque Myrrha suo nimium subjecta parenti,
 " In genitore parens, in patre mater erat.
 " Sed quid plura dabo?⁸ Cupidinis ire sub hasta
 " Cogitur omnis amans, juraque solvit ei.
 " Militat in cunctis, ullum⁹ vix excipit hujus
 " Regula, cuncta ferit fulminis¹⁰ ira sui
 " In quem¹¹ non poterit probitas, prudentia, formæ
 " Gratia, fluctus opum, nobilitatis apex.
 " Furta, doli, mœchus,¹² ira, furor, fraus,¹³ impetus, error,
 " Tristities, hujus hospita regna tenent.

¹ Chresus, B.⁸ docebo, B. M.² solido, B. auctorum solvendo, M.⁹ nullum, B.³ ipse furor, B.¹⁰ fulminis, B. fulmen et ira, M.⁴ Fraudis negat, B.¹¹ In quam, B.⁵ dolos, M.¹² metus, B.⁶ capit, B.¹³ iræ, fraus, B.⁷ Carmo, A. Caymo, Biblis, B.

Hic ratio rationis egere, modoque carere
“ Est modus, estque fides non habuisse fidem.
“ Dulcia proponens¹ assumit amara, venenum
“ Infert, concludens optima fine malo.
“ Allicit illiciens, ridens deridet, inungit
“ Pungens,² afficiens inficit, odit amans.
“ Inse tamen notaria iatum frenare furorem,

"excessus temperatæ mediocritatis incessum disturbat,¹
 "et abundantia morbidantia² inflatio quasi in quedam
 "apostemata vitiorum exuberat.

"Prædicta igitur³ theatalis oratio,⁴ joculariis eva-
 "gata lasciviis, tuis puerilitati pro ferculo propinatur;
 "nunc stylus paululum ad pueriles tuæ infantiae fescen-
 "ninæ⁵ digressus ad seriale præfinitæ narrationis pro-
 "positum revertatur. Ut supra prælibando docui,
 "terrestrialium animalium materiandæ propagini Venerem
 "destinavi, ut varias materiaæ in rebus materiandis
 "excudendo substerneret. Ego vero in naturarum pic-
 "turatione multiplici, operibus manuum supremæ ex-
 "politionis apponerem; et ut instrumentorum fidelitas
 "prævæ operationis fermentum excluderet, ei duos legi-
 "timos malleos assignavi, quibus et Parcarum inanire⁶
 "insidias, resque multimodas essentiaæ præsentaret.
 "Incudum etiam nobiles officinas ejusdem artificio
 "deputavi, præcipiens ut eisdem eosdem malleos adap-
 "tando rerum effigiationi fideliter indulgeret, ne ab
 "incudibus malleos aliqua exorbitatione peregrinari⁷
 "permitteret. Ad officium etiam scripturæ calatum
 "præpotentem eisdem fueram elargita, ut in compe-
 "tentibus schedulis ejusdem calami scripturam poscen-
 "tibus, quarum meæ largitionis beneficio fuerat com-
 "potita⁸ juxta meæ orthographiæ normulam, rerum
 "genera figuraret, ne a propriæ descriptionis semita in
 "falsigraphiæ devia eundem devagari minime sustineret.
 "Sed cum ipsa genialis concubitus⁹ regula, ordinatis
 "complexionibus, res diversorum sexuum oppositione¹⁰
 "dissimiles ad exequendam rerum propaginem con-
 "nectere teneretur, ut in suis connexionibus artis gram-
 "maticæ constructiones canonicas observaret, suique
 "artificii¹¹ nobilitas: nullius artis ignorantia suæ ferret

¹ perturbat, B.

⁷ peregrinare, B.

² morbiæ, M.

⁸ fuerat libertate potita, B.

³ Prædicta ergo, B. *Prævia*, M.

⁹ *concupitus regula*, A.

⁴ thematis oratio, B.

¹⁰ *operatione*, A. *opponi*, M.

⁵ *fescenninana*, B.

¹¹ *artificis*, M.

⁶ *inanire*, B. *caveret*, M.

" gloriæ detrimentum, curialibus preceptis sub mea¹
 " magistrali disciplina, eam velut discipulam instru-
 " endam decui quas artis grammaticæ regulas in suarum
 " constructionum unionibus artificiosis admitteret; quas
 " velut² extraordinarias nullius figuræ excusatione re-
 " demptas excluderet. Cum enim attestante gramma-
 " tica, duo genera specialiter, masculinum scilicet et
 " femininum, ratio naturæ cognoverit, quamvis et³
 " quidam homines, sexus depauperati signaculo, juxta
 " meam opinionem, possent neutri generis designatione
 " censeri, tamen Cypridi sub intimis admonitionibus
 " minarumque immensis injunxi tonitruis, ut in suis
 " conjunxionibus ratione exigentie naturalem⁴ con-
 " structionem solummodo masculini femininique generis
 " celebraret. Cum enim masculinum genus suum semi-
 " ninum exigentia habitudinis genialis adsiscat, si eo-
 " rundem generum constructio anormale celebretur, ut res
 " ejusdem sexus sibi invicem construantur, illa equidem
 " constructio nec evocationis remedio, vel conceptionis
 " suffragio, apud me veniam poterit promereri. Si enim
 " genus masculinum genus consimile quadam irrationali-
 " bilis rationis depositat injuria, nulla figuræ honestate
 " illa constructionis junctura vitium poterit excusare,
 " sed inexcusabili solœcismi monstruositate turpabitur.
 " Præterea Cypridi mea indixit preceptio, ut ipsa
 " in suis constructionibus, suppositiones appositionesque
 " ordinarias observando, rem feminini sexus chartere
 " præsignitam⁵ suppositionis⁶ destinaret officio; rem
 " vero specificatam masculini generis intersignis sede
 " collocaret appositi, ut nec appositum in vicem sup-
 " positi⁷ valeat declinare, nec suppositum possit⁸ in
 " regionem appositi transmigrare. Et cum utrumque⁹
 " regatur ab altero appositum sub adjectiva proprie-

¹ *mea*, omitted in B. M.

⁵ *præsignaliam*, B.

² *alias vero*, M.

⁶ *suppositi*, B.

³ *et*, omitted in B. *quamvis dum*,

⁷ *ad viam suppositi*, B.

M.

⁸ *posset*, B.

⁴ *naturalis*, B.

⁹ *utrique*, B.

"tate, suppositum substantivæ proprietatis proprium
"retinenti, exigentia legibus invitatur.

"Præter hoc adjunxi, ne Dyonea conjunctio in
"transitivæ constructionis habitum uniformem, vel
"informem,¹ vel reciprocationis circulum,² vel retransi-
"tionis anfractum³ reciperet, solius transitionis recta
"directione contenta, vel alicujus etiam digressantis
"naturæ nimia intercisione sufferret, ut genus activum
"in passivum valeat usurpativa assumptione transire,
"vel idem in activum suæ proprietatis dispositione⁴
"redire, vel sub passivi litteratura activi retinendo
"naturam sibi legem generis deponentis assumere.
"Nec mirandum si pleraque⁵ maximæ titulo gramma-
"ticae facultatis ascriptæ a veneræ artis domicilio pa-
"tiantur repulsam, cum ipsa eas quæ suæ præceptionis
"regulis obsequuntur, in sinus suæ familiaritatis ad-
"mittat. Eas vero quæ eloquentissimæ gloria dictio-
"nis⁶ insultibus ejus leges expugnare conantur, æterni
"anathematis exclusione suspendat. Philosophicæ etiam
"assertionis auctoritas maximarum plerasque diversis
"facultatibus fateatur esse communes. Quasdam vero
"ultra suarum disciplinarum domicilia, nullam habere
"licentiam excursandi. Sed quia contra Parcarum
"argutas oppositiones,⁷ Venerem novi agonistæ dis-
"putationis ingressuram conflictum,⁸ ne alicujus tergi-
"versatione fallere⁹ Venus ab Atropos, coarctantes
"conclusionis sustineret argutias, ipsam disciplinam
"docendo juxta quod disciplinæ dissertivæ præcepta,¹⁰
"suarum¹¹ argumentationum formas¹² excederet. Et
"quod¹¹ iùs adversariorum argumentationibus¹³ fraudu-

¹ vel informem, omitted in A. M.

² curriculum, M.

³ antiphrasim, B./

⁴ depositione, B.

⁵ plerique, B.

⁶ eloquentissime contradictionis, B.

⁷ opinione, B.

⁸ fallatur, B. fallacia, M.

⁹ juxta quod discrete vel dia-
lectice disciplinæ præcepta, B.

¹⁰ formam, B.

¹¹ Et quomodo, B.?

¹² argutionibus, B. M.

" lenti fallacie latibulum inveniret, ut disputationis
 " agoniam contra adversariorum partis insidias posset se-
 " curius celebrare, et per instantiam similia opposi-
 " tionum arguta¹ refellere. Junxi etiam, ut syllogis-
 " tica² ejus complexio duorum terminorum contenta
 " compendio, nulli Aristotelicarum figurarum obnoxia,
 " trium propositionum ordinatione congrua texeretur,
 " ita tamen ut in singulis propositionibus major ex-
 " tremitas prædicationis fungeretur officio, minor vero
 " subjiciendi legibus teneretur. In prima vero propo-
 " sitione nullo verè³ inhærentiæ modo, sed sola ratione
 " contractus extrinseci, quasi terminus⁴ de termino
 " prædicetur, subjecto inhæreat prædicatum.⁵ In as-
 " sumptione vero relativorum oscularum,⁶ reciprocis
 " impressionibus expressius minori major annexatur ex-
 " tremitas; sed in conclusione, expressissimæ inhærentiæ
 " vinculo veriori subi,⁷ prædicatique carnalis celebretur
 " connexio. Hoc etiam mei consilii fuit,⁸ ut nullius
 " conversionis retrogradatione pestifera, Venereæ com-
 " plexionis termini analogice prædicationis jura ser-
 " vantes, suarum vices sedium alternarent. Et ne
 " consequentis fallacia, ex similium conformatione pro-
 " genita, posset industriam Veneris impedire, terminos
 " specialibus specificavi signaculis, ut familiari liberæ
 " agnitionis intuitu evidenter agnosceret, quos termi-
 " nos subjectionis gradus inferior, quos vero prædicatio-
 " nis apex superior, ex sua habitudinis jure deposceret,
 " ne si complexio terminorum inconsequens proporcio-
 " natam habitudinem non teneret etiam⁹ continuæ nuga-
 " tioni uniformis deformitas nasceretur. Sicut autem
 " quasdam grammaticæ dialecticæque observantias in-
 " imicantissimæ hostilitatis incursum¹⁰ volui a Veneris

¹ argumenta, B. M.

⁶ oscularum, omitted in B. oculo-
rum, M.

² syllabica, B.

⁷ subjecti, B. M.

³ vero, B.

⁸ fuit consilii, B.

⁴ terminis, B.

⁹ in, B. M.

⁵ præditum, B.?

¹⁰ incursu, B. M.

" anathematizare gymnasiis ; sic metonymicas¹ rhetorū positiones,² quas in suæ amplitudinibus gremio rhetorica mater amplectens, multis suas orationes afflat³ honoribus, Cypridis artificiis interdixi, ne si nimis duræ translationis excursu, a suo reclamante subiecto, prædicamentum alienet in aliud, in facinus facetia, in rusticitatem urbanitas, tropus in vitium, in decolorationem color nimius⁴ convertatur.

" His apparatus nobilitatisque præsignibus Veneris⁵ terrestris incolatus incessit⁶ in patriam. Quæ cum suis suffraganeis instrumentis ad humanæ geneseos seriem contexandam desudando laborans, Parcarumque manibus intersecta, subtili acu resarciens, subtilius hæc renodabat. Sicque aliquandiu stipendiariae administrationis jura mihi officiosissima curiositate persolvit. Se⁷ quoniam ex matre satietatis indemnitate⁸ fastiditus animus indignatur, cotidianique laboris ingruentia exequendi propositum appetitus⁹ extinguitur, unitas operis totiens repetita citharam¹⁰ infestabit¹¹ fastidiis, continuatæque laborationis effectusque¹² laborandi secludit¹³ affectum. Illa igitur¹⁴ magis appetens otiosis effeminari sterilibus quam fructuosis exerceri laboribus, ferialis operationis¹⁵ exercitatione negociali præposita nimirae otiositatis enumerata desideriis cœpit infantibiliter juvenisci. Et quoniam apud quem desidiae torpor castrametatur, ab eo omnis virtutis militia relegatur, otiique sterilitas, pravæ sobolis, solet fœcunditatem efficere. Potus etiam inundans diluvium,

¹ metonymicas, A. B.

² propositiones, M.

³ inflat, B. conflat, M.

⁴ nimis, B.

⁵ Veneri, A. B.

⁶ cessit, B. transivit, M.

⁷ Sed, B. M.

⁸ indemnitate, B. identitate, M.

⁹ Otiositas fecit Venerem adulterari. Rubric in A.

¹⁰ Cithream, B., with the gloss a Venerem.

¹¹ infestavit, B. infestat, M.

¹² effectus laborandi, B. M.

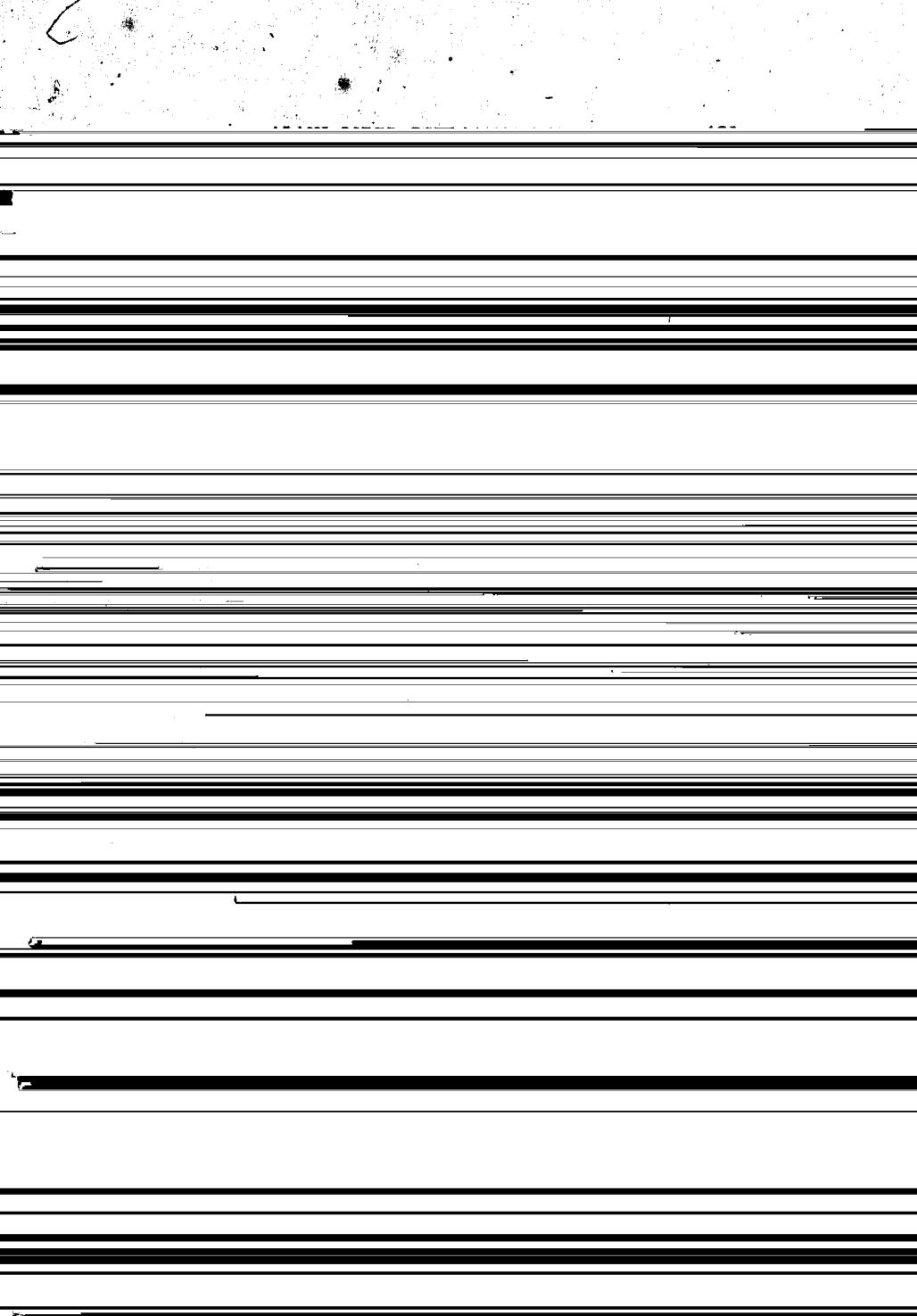
¹³ excludit, B. M.

¹⁴ Illa vero, B.

¹⁵ operis, B.

“ in nimias dispumat libidines, cibique effrenis ingurgitatio consimiles nauseas superfluitatis eructuat. Venus,¹
“ his furiis aculeata lethalibus, in suum conjugem.
“ Hymenæum, tori indisciplinaciones castigantem, peste
“ adulterationis incestans, coepit cum Antigamo² con-
“ cubinarie fornicari; suique adulteri suggestionibus
“ irretita³ lethiferis liberale opus in mechanicum, re-
“ gulare in anomalam,⁴ civile in rusticum inciviliter⁵
“ immutavit, meumque disciplinatum inficiata pœ-
“ ceptum, malleos ab incudis⁶ exhaeredans consortio,
“ adulterinis damnavit incudibus.

“ Ipsæ etiam incudes nativæ, suorum malleorum
“ deplorantes⁷ absentiam, eosdem lacrimabiliter vide-
“ bantur deposcere. Et quæ gladio Atropos universa
“ metenti⁸ solebat clipeum defensionis prætendere,⁹
“ jam eidem stabilitæ¹⁰ considerationis¹¹ mutuo foedere
“ ligabatur,¹² fatique falce in messem humani generis
“ nimium excursare permittens damnum, nulla¹³ novi
“ ~~14~~ ¹⁵ nensabat origine; sed potius se

" elephantina¹ lepra percussit. Ecce super hominibus
 " acuta Veneris febre languentibus serumnose lamen-
 " tationis carmen cecini querulosum. Nunc super aliis
 " quos aliorum vitiorum² morbida turba conturbat,
 " sub cantu elegiaco querimoniouse orationis citharam³
 " temperemus. Multi etenim,⁴ dum Charybdis inglu-
 " viosse hyatus voraginosos subterfugiendo devitant,
 " in Scyllæ malignantis abyaso inopinata periclite-
 " tione miserabiliter naufragantur. Plerique etiam,
 " dum impetuosi torrentis occursus ruinosos evadunt,
 " pigritantis stagni avida limositate viscantur. Alii,
 " dum dependentis montis præcipitia cautela consulente
 " declinant, in cosequata planicie præcipitatione spon-
 " tanea colliduntur. Ea igitur qua disseram tue menti
 " clavo memorie tenacis affigas, animique vigilantia
 " somnum torporis⁵ excutias, ut mecum maternis ex-
 " citatus visceribus, pericitantium hominum naufragiis
 " compatiendo condoleas, et præambulae admonitionis
 " clypeo loricatus, monstruoso exercitui occurras vitio-
 " rum,⁶ et si qua pravi seminis herba in⁷ horto tue
 " mentis audeat pullulare, falce maturæ sectionis ex-
 " tirpea." Tunc ego: "Jam pridem mea mens, exhib-
 " larata tue disciplinationis compendio, tuis correcc-
 " tionibus libertissimam aurem inclinat." Tunc illa:

" Heu! quam præcipitem passa ruinam
 " Virtus sub vitio victa laborat!
 " Virtutis species exulat omnis,
 " Laxantur vitio freна furoris,
 " Langueſt justitiae lucifer, hujus
 " Vix umbræ remanet umbra superstes,
 " Extinctumque sui sidus honoris
 " Deflet, lucis egens, noctis abundans.

¹ emphatica, vel elephantica, B.

² quos vitiorum aliorum, B.

³ citharam, B.

⁴ enim, B.

⁵ temporis, B.

⁶ vitiorum occurras, B.

⁷ si qua prava semina in, M.

“ Dum fulgur scelerum fulminat orbem,
“ Nox fraudis fidei nubilat austrum;¹
“ Virtutumque² tamen sidera nulla
“ Istius redimunt noctis abyssum,
“ Incumbit fidei vespera mundo,
“ Nocturnumque chaos fraudis abundat.
“ Languet fraude fides, fraus quoque fraudem
“ Fallit fraude, dolo sic dolus instat,
“ Mores moris egent moribus orbi,
“ Leges lege carent, jusque tenoris
“ Perdunt jura sui, nam sine jure
“ Fit jus omne, viget lex sine lege.
“ Mundus degenerat, aurea mundi
“ Jamjam degenerant³ secula, mundum
“ Ferri pauperies vestit, eundem
“ Olim nobilitas vestit auri.
“ Jam non hypocrisis pallia querunt
“ Fraudes, nec scelerum fector odorus
“ Ut pravo chlamidem donet odori,
“ Virtutum sibimet⁴ balsama querit.
“ Non urtica⁵ rosis, alga hyacinthis,
“ Argento scoria, murice fucus
“ Formæ pauperiem palliat, ut sic
“ Interdum redimat⁶ crimina vultus.
“ Sed crimen phaleras exuit omnes,
“ Nec se justicæ luce colorat.
“ Nam sese vitium glossat aperte,
“ Fit fraus ipsa sui lingua furor.⁷
“ Quid tuti superest, cum dolus armat
“ Ipsas in propria viscera matres?
“ Cum fraternus amor fraude laborat,
“ Mentitur manus dextra sorori?

" Observare probos, et pietatis
 " Lex est impietas;¹ esse pudicum
 " Jam cunctis pudor est. Absque pudore
 " Humanos hominis exuit usus
 " Non humanus homo. Degener ergo
 " Bruti degeneres induit actus,
 " Et sic¹ exhominans exhominandus."

Ad hæc ego:² "Quoniam in area generalitatis hujus
 " intellectus excursor oberrat,³ intelligentiae vero speci-
 " alitas amicatur,⁴ vellem ut⁵ vitia quæ in quodam
 " generalitatis implicas glomicello, speciosissimarum spe-
 " cierum intersticiis discoloribus explicares."

Tunc illa: "Quoniam tuæ postulationis rationem
 " emeritam indecens est ab adimpletionis merito defrau-
 " dari, tibi singula vitia æquum est sigillatim notulis
 " singularibus annotari. Quia igitur jam dictum est
 " quomodo totus orbis impuræ Veneris fere generali
 " pericitatur incendio, nunc restat dicendum qualiter
 " idem generalissimo gulosisatis naufragatur diluvio.
 " Quoniam gulositas⁶ est quasi quoddam Venereæ exe-
 " cutionis vel excitationis procemium, et quasi quod-
 " dam ad consequens Venereum antecedens, nota ergo
 " quasdam Idolatriæ filias⁷ veteris olim medullitus
 " extirpatæ in præsentia instanti sue matris imperium
 " reparare conari, et eam quibusdam præstigiosis car-
 " minibus redivivam a mortuis excitare.⁸ Quæ mere-
 " tricali officio, vultu phantasticæ delectationis faciem
 " dealbantes, suos amasios⁹ fraudulenter illiciunt. Quæ
 " etiam sub tristi lætitia, sub amica sævitia, sub hos-
 " tili amicitia, tanquam Syrenes, usque in exitium¹⁰

¹ Se sic, B.

⁶ descriptio gulae. Rubric in A.

² ergo, M.

⁷ filias idolatriæ, B.

³ oberrat excursor, M.

⁸ suscitare, B.

⁴ intelligere vero specialitas ami-
catur, M. præfinita specialitas, B.

⁹ suos amasios allicioendo fraudu-

⁵ vellem quod, M. ut hec vitia,

lenter, B.

B.

¹⁰ usque ad exitium, M.

" dulces delectationis melodiam facie tenus praferentes,
 " suos amatores ad idololatrise perducunt naufragium.
 " Quarum una, ut fictitio loquar vocabulo, congruentia
 " proprietatis Bacchilatria poterit nuncupari. Bacchi-
 " latria haec suo amasio rationis furans igniculum¹,
 " eundem tenebris brute sensualitatis exponit, suum
 " etiam more meretricio in tantum debriat amatorem,
 " ut idem Bacchum nimis emphatice affectare cogatur,
 " in tantum quidem ut potator Baccho² nimis dilect-
 " ionis vinculo catenatus, eidem sui cultus³ majes-
 " tatem exhibere credatur. Unde homo Bacchilatra
 " plerumque Bacchum tanquam sui sancti reliquias
 " locali interstitio a se alienari non perferens, in alienis
 " vasculorum capsulis suum deum diu perendinare non
 " patitur; sed ut sibi ejusdem dei familiarius assistat
 " divinitas, Bacchum dolio⁴ sui ventris includit. Sed
 " quia⁵ plerumque stomachi capsula tanti hospitis
 " divinitatem⁶ diu sustinere non potest, idem deus aut
 " per orientalis portae polum⁷ arcticum, aut per occiduae
 " regionis antarcticum, turpiter evaporat. Multotiens
 " etiam⁸ Bacchi cultor in capsulis scyphorum, materiae
 " honore pollutibus, Baccho architectatur hospitium,
 " ut ejusdem divinitatis claritas divinius⁹ in aureo
 " vase praefulgaret.¹⁰ Unde idem æthereis nitoribus
 " claritate concertans, et¹¹ smaragdinis viroribus¹²
 " viriditate contendens, plerosque sapores sui saporis
 " majestate præcellens, potionum filios suarum pro-
 " prietatum divinitatibus¹³ irritat¹⁴ sophisticis, ut illi¹⁵
 " Bacchum, tanquam ineffabilis divinitatis arcanum,
 " ineffabili amore concelebrent. Illi itaque ne illius

¹ suum amarium rationis privans
igniculum, M.

² ut potator Bacchus, B.

³ eidem divini cultus, B.

⁴ assistat deitas, dolio, B.

⁵ Sed qua, B.

⁶ deitatem, B.

⁷ orientalis partis polum, B.

⁸ enim, B.

⁹ claritas divina in, B.

¹⁰ praefulgeret, B. praefulgeat, M.

¹¹ et, omitted in B.

¹² coloribus, M.

¹³ dignitatibus, M.

¹⁴ irritat vel irrigat, A.

¹⁵ ut ipsa, M.

" roationis dente demordeat, nec vulpeculantis¹ furis
 " sophisma surripiat, ipsum tamen decoquenter caloris
 " turpiori latrocino turpius evanescit. Isti bursam ad
 " nummorum vomitum, arcum marcarum² invitant ad
 " nauseam, ut exactori stomacho possint³ accuratius
 " adulari. Interius ventrem ciborum locupletantes di-
 " vitiis, exterius in nuda pura et sola sunt positi pau-
 " pertate.⁴ Hæc igitur pestilentia,⁵ non vulgari humi-
 " litate contenta, profundius se porrigit in prælatos,⁶
 " qui salmones, lucios,⁷ cæterosque pisces, sequipollente
 " generositate præsignes, variis decoctionum cruciatos⁸
 " martyriis, baptizandi adulterantes officium, sacri pi-
 " peris fonte baptizant, ut ex tali baptismate baptizati,
 " multiformem⁹ saporis gratiam consequantur. In ea-
 " dem autem¹⁰ mensa, terrestre animal piperis inunda-
 " tione submergitur, piscis natat in pipere, avis ejusdem
 " viscositate ligatur. Dum¹¹ tot animalium genera uno
 " ventris ergastulantur in carcere, aquatile animal secum
 " pedestre et aerium genus¹² in eodem sepulchro tumu-
 " lari miratur. Quibus si detur licentia exeundi, egres-
 " sui¹³ vix portæ sufficit amplitudo.

" Hæc præfatae pestes pontem faciunt per quem ad
 " luxuriæ lupanaria devenitur.¹⁴ Hæc sunt introduc-
 " tiones per quas furandi quis¹⁵ artem ingreditur. Hæc
 " morbos pariunt, seminant¹⁶ paupertates. Hæc sunt
 " nutrices discordiæ vel desidiæ,¹⁷ sorores insaniæ,¹⁸ in-
 " temperantiæ matres, immundiciæ venatrices. Per has
 " humanum genus modestiæ limites excedit, temperan-

¹ vel peculantis, M.

² arcum pecuniarum, M.

³ possunt, A.

⁴ in nuda et pura positi pauper-
tate, M.

⁵ Hæc pestilentia etiam, M.

⁶ profundius progreditur ad præ-
latos, M.

⁷ salmones et lucios, M.

⁸ cruciatus, A.

⁹ multiformis, M.

¹⁰ in eadem itaque, B.

¹¹ Dumque, M. B.

¹² terrestre aeriumque genus, M. B.

¹³ egressuris, M.

¹⁴ pervenitur, M.

¹⁵ quis furandi, B. M.

¹⁶ et seminant, B.

¹⁷ vel desidiae, omitted in B. M.

¹⁸ infamie, B.

“ tise freна postponit,¹ castitatis sigilla confringit, mese
“ largitionis gratiam non attendit. Cum enim mea
“ largitas tot hominibus ferula spargat,² tot pocula³
“ copiose compluat, ipsa gratiarum ingratia,⁴ nimis illicite
“ licitis abutentes, freна gulæ laxantes, dum comedendi
“ mensuras excedunt, lineas potationis in infinitum
“ extendunt. Qui palata salsorum seducentes acumine,
“ ut sþpe multunque bibant,⁵ sþpius sitire coguntur.
“ Eet et alia Idolatriæ filia,⁶ quam si proprietas no-
“ minis⁷ suam significationis⁸ germanitatem in voce
“ retineat, consequente vocabulo consequens⁹ est Num-
“ mulatria¹⁰ nuncupari. Hæc est Avaritia,¹¹ per quam
“ in animis hominum pecunia deificatur,¹² nummo di-
“ vinse venerationis exhibetur auctoritas; per quam
“ etiam, ubi nummus loquitur, Tulliani eloquii tuba
“ raucescit; ubi nummus militat, Hectoreæ militiae ful-
“ gura conticent,¹³ ubi pugnat pecunia, virtus expug-
“ natur Herculea. Si quis enim armatur pecunia, tan-
“ quam loricis argenteis, Tulliani torrentis impetus,¹⁴
“ fulgor incursus Hectorei, robur virtutis Herculeæ,
“ versinellis Ulyxeæ¹⁵ calliditas floccipendit argutias.¹⁶

" Hippolytus etiam, si nummi preces audiat susurrantis,
 " suse noverces non vult precibus novercari. Nam si in
 " aurem¹ judicis susurret pecunia, Orphei lyra, carmen
 " Amphionia, musa Virgilii, voce pecuniae suffocantur.
 " Jam dives, divitiarum naufragus in profundo, hy-
 " dropice sitis incendiis sitit opes, et in medio ipsarum
 " positus tantalizat.² Pauper etiam, quamvis materialem
 " avaritiam exercere realiter³ non valeat, intus tamen
 " archetypam retinet, parcitatem. Proh pudor!⁴ me-
 " tallorum onera largiantur honores, ad metalli pondera
 " ponderatos. Jam non Cæsar, sed nummus est omnia,
 " que⁵ ab individualibus⁶ usque ad generalissima⁷
 " honores singulos tanquam mediator percurrit. Nam⁸
 " nummus patriarcha noster existit,⁹ qui quosdam archi-
 " episcopatus inthronizat in apicem, quosdam episco-
 " palis fastigii erigit in honorem, hos archidiaconalibus
 " adaptans officiis, alios aliarum dignitatum cosequans
 " negotiis.¹⁰ Quid plura? Nummus vincit, nummus
 " regnat, nummus imperat universia. Quid prodest
 " cum Ptolomeo subterfugientis astronomie fugas con-
 " sequi subtilitatis curriculo, stellarum prophetias, spon-
 " taneos investigare planetarum errores; cum Euclide
 " geometricorum ænigmatum secreta penitiora scrutari,
 " in profundum maris intellectu descendere, coeli al-
 " titudinem intelligibilius mensuris attingere; cum
 " Milesio, musicarum proportionum consonantes ami-
 " citias invenire; cum Pythagora¹¹ pugnas numerorum
 " virtute multiplicationis inspicere; cum Tullio, ora-

¹ in aure, M.

² sitis incendiis tantalizat, A. B.,
omitting the intervening words.

³ quamvis realem avaritiam reali-
ter exercere, B.

⁴ Proh dolor! M.

⁵ quia, M. qui, B.

⁶ individualibus, B.

⁷ generalissimam, M.

⁸ Jam, B.

⁹ existit, B. est, M.

¹⁰ Nummus patriarcha noster est,
episcopos et archiepiscopos inthroni-
zat. Alios archidiaconalibus adaptat
officiis; alios denique aliarum digni-
tatum et officiorum coequat negotiis,
M.

¹¹ Pythagora, M. B.

“ tionem colorum rhetoris¹ stellare sideribus; cum
“ Aristotele, anicipiti dialectice gladio a veris falsa
“ dividere;” cum Zenone, falsitatem probabilitate tuni-
“ care sophistica; cum Donato, in accentuum² con-
“ gruentia nectere dictiones, cum sapientia nostris tem-
“ poribus nullius fructus praemietur stipendiis, nullius
“ famae eam aura favorabilis extollat, ipsa vero pecunia
“ honoris titulos laudis⁴ emat praeconia?

“ Sola⁵ tamen sapientia super omnem possessionem
“ præeminet,⁶ generosa possessio, quæ sparsa colli-
“ gitur, erogata revertitur, publicata suscipit incre-
“ mentum; per quam nobilis scientiæ⁷ thesaurus se-
“ cretis penetralibus mentis innascitur, fructus internæ
“ delectationis adquiritur. Hæc est sol per quem
“ mens diescit in tenebris, cordis oculus, deliciosus⁸
“ animi paradisus. Hæc in coeleste terrenum, in im-
“ mortale⁹ caducum, hominem in deum¹⁰ deificæ mu-
“ tationis auctoritate convertit. Hæc est verum¹¹ tuæ
“ peregrinationis remedium, solum humanæ calamitatis
“ solatium, humanæ noctis Lucifer singularis, tuæ mi-
“ seriæ redemptio specialis. Cujus aciem nullius¹² aeris
“ caligo confundit, non densitas terræ operam ejus
“ offendit, nec aquæ altitudo¹³ aspectum ejus¹⁴ obtundit.
“ Hæc igitur, quamvis apud multos qui sensuali bes-
“ tialitate¹⁵ brutescunt nimia langueat vilitate, apud
“ illos tamen omni in ignem originalem rationis rede-

“ adulatio[n]is plausib[il]es d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
“ quia veræ famæ h[ab]et gloriōsa proprietas, ut appre-
“ titore sui contemnat, appetat¹ contemptores, famam
“ fugiendo consequitur, quam perderet² insequendo.
“ Ergo si apud quosdam³ regnare pecuniam, jacere
“ prudentiam, militare divitias, sapientiam videas exu-
“ lare, ignava tamen opum pondera animo victori
“ calcata subjicias, et interno⁴ affectionis amore pru-
“ dentiam conserteris, ut penitus⁵ sapientiae matris
“ cubiculum inoffenso intuitu valeas intueri.”
Tunc ego: “ Velle[m] ut laxatis reprehensionum ha-
“ b[ea]tissimis nra[re]ndialibus Avaritiam filias immu[n]ares.”

" Nil habet ergo miser, cum nil se credit habere,
 " Divitiis, dum¹ pauperiem sua vota repensant,
 " Hospitium cordis et moenia mentis avaræ
 " Invadunt hostes multi, multoque tumultu
 " Totam sollicitant humani pectoris² arcem.
 " Nam timor aggreditur mentem, pariterque cupido
 " Concutit, et totam mentis depauperat urbem.
 " Curarum geminus turbo sic turbat avarum ;
 " Cumque timenda timet, mens somniat ipsa timores
 " Sæpe noxæ, fingitque metus, damnique timore
 " Damna luit, damnique malum formidine pensat.
 " Sic casus varios terroris somnia monstrant.
 " Uxor's fraudes furisque sophismata terror
 " Somniat,³ insultus hostis, juguloque minantes
 " Mentitur gladios et fulmina dira potentum.
 " Nunc ignis pestes⁴ recolit, nunc concipit iras
 " Oceani, soloque metu jam naufragus extat.
 " Divitis in nummo mens philosophatur, in arca
 " Dum nummum sepelit, nummusque sepultus avari
 " Usibus emoritur, illum non ille sed arca
 " Possidet, et totum nummi sibi vendicat usum.
 " Ut loculus⁵ varia nummorum fercula donet,
 " Injungit proprio dives jejunia ventri.
 " Horret avaritiam venter, propriosque negari
 " Miratur redditus, loculi suffragia querit,
 " Sed ventri loculus surdas accommodat aures.
 " Pabula visus habet, et convivatur ocellus,
 " Solus in argento, sed venter philosophari
 " Cogitur, et longo patitur jejunia voto.
 " Non lacrimæ, non mella precuni, non ipsa perorat
 " Paunieries hominis,⁶ quin fœnere dives egenum

" Pauperis in lacrimis ridet, miserique labore
 " Pascitur, et poenam sibimet facit esse quietem.
 " Hunc¹ dolor, hunc risus, jocus hunc, mœror tenet²
 " illum.
 " Hic gemit, hic ridet,³ dolet hic dum dedolet ille.
 " Omnis in affectum nummi laxatur⁴ avari
 " Divitis affectus, nec enim datur ulla voluptas⁵
 " Menti, qua possit alias deflectere vultum.
 " Divitias non dives habet, sed habetur ab illis,⁶
 " Non est possessor nummi, sed possidet ipsum
 " Nummus, et in nummis animus sepelitur avari.
 " Hos colit ille⁷ deos, hæc idola ditat honore
 " Divini cultus, et numinis numina donat.
 " Sic hominis ratio calcata cupidine, carni
 " Servit, et ancilla famulari cogitur illi.
 " Sic oculus cordis carnis caligine cæcus
 " Languet, et eclipsim patiens agit otia solus.
 " Sic jubar humani census male palliat umbra
 " Carnis, fitque nimis⁸ ingloria gloria mentis.
 " Divitiis vel divitibus non derogat iste
 " Sermo, sed vitium potius mordere laborat.
 " Non census, non divitias, non divitis usum
 " Damno, si vitor⁹ animus ratione magistra
 " Subjectas sibi calcet¹⁰ opes, si denique census
 " Nobilis auriga ratio direxerit usum.
 " Nam cunctas si spargat opes,¹¹ si munera fundat
 " Dives, et in laudem¹² spiret, cupiatque favorem¹³
 " Munere lucrari, tamen hujus muneric auctor,
 " Ductor, et auriga, nisi sit discretio, nullus
 " Fructus erit, quoniam laudem non dona merentur,

¹ Hinc dolor; hinc risus, jocus
hinc, B.

⁷ ipse, M.

² manet, A.

⁸ nummis, M.

³ Hinc gemit, hinc ridet, dolet hic,

⁹ sed et vitor, B.

B.

¹⁰ calcat, M.

⁴ laxantur, B.

¹¹ si spernat opes, B.

⁵ voluntas, B.

¹² in laude, B.

⁶ ab ipsis, B. M.

¹³ tentetque favorum, M. B.

“ Sed potius mercantur eam, nisi facta decenter
 “ Discreta fuerint, pro munere namque frequenter
 “ Laus datur hypocrita, famæ simulatio falsa
 “ Simia¹ laudis, honor umbratilis, umbra favoris.

“ Ecce habes² quomodo tenacis avaritiae viscus hu-
 “ manus mentis alis auferat libertatem. Nunc³ intu-
 “ endum⁴ est qualiter insolentis arrogantiae ampulloso
 “ ventositas⁵ humanas mentes erigit in tumorem;⁶
 “ cuius infirmitatis contagione funesta vitiata hominum
 “ multitudo, dum se supra se insolenter extollit, infra
 “ se ruinosa⁷ descendit, sibi derogans arrogando, se
 “ dejiciens⁸ erigendo, se sibi auferens efferendo. Ho-
 “ rum⁹ hominum aut verborum solemnis pompositas,
 “ vel¹⁰ suspicionis mater taciturnitas, aut quædam actus
 “ specificatio, sive¹¹ insolens gestus exceptio, aut nimia
 “ corporis comptio¹² exterius, interiorementis glos-
 “ sat¹³ superbiam. Alii namque quos servilis conditionis
 “ demittit humilitas, augustam jactant¹⁴ libertatem. Alii
 “ vero, dum scurrilis generis vilitate plebescunt, verbo
 “ tenuis sanguinis insignitate praesignant.¹⁵ Alii, dum
 “ in artis grammaticæ vagientes cunabulis ejusdem
 “ lactantur uberibus, Aristotelicæ subtilitatis apicem
 “ profitentur. Alii, dum leporinæ timiditatis gelidiis
 “ intorpescunt,¹⁶ solo verbositatis remedio animositatem
 “ efferunt leoninam. Sunt ali i qui ea quæ internæ
 “ indignationis supercilium claudit interius, exteriori
 “ evidenter eloquuntur silentio. Nam aliis, vel in in-
 “ feriori morum gradu jacentibus, vel eis probitatis

¹ *Summa laudis*, A. *Simia*, B.

² *Ecce homines*, B.

³ *Descriptio Superbie*. Rubric in

A.

⁴ *intendendum*, B.

⁵ *arrogantiae ampulloso*, M.

⁶ *intenciorem*, B.

⁷ *ruinosa*, M.

⁸ *se deprimens*, M.

⁹ *Horum autem hominum*, M.

¹⁰ *aut*, M. B.

¹¹ *aut*, M.

¹² *corruptio*, M.

¹³ *arguit*, M.

¹⁴ *jactitant*, M. B.

¹⁵ *sanguinis generositate exaltant*,

M. *praesignant*, B.

¹⁶ *torpescunt*, M.

" parilitate comparibus, vel etiam elationi fastigio¹
 " dignitatis pollutibus, mutua collocutionis commu-
 " nicare participium dedignantur. A quibus, si quis
 " postulationis suffragio² verbum interroget,³ tanta
 " taciturnitatis intercapedine a quæstione dividitur⁴
 " responsio, ut eidem eadem⁵ nulla cognatione videatur
 " affinis. Alii, suos actus specificare gaudentes, in mul-
 " titudine singulares, in generalitate speciales, in uni-
 " versitate⁶ aduersi, in unitate diversi omnifariam
 " esse⁷ laborant. Dum alii namque exercentur col-
 " loquiis, isti indulgent silentiis; dum alii lasciviis
 " solvuntur, isti seriis implicari videntur; dum alii feri-
 " alibus⁸ implicantur⁹ negotiis, isti otiantur lasciviis;¹⁰
 " dum alii quadam hilaritatis festivitate serenantur¹¹
 " in facie, isti in vultu quamdam malevolæ severitatis
 " preferunt tempestatem. Alii interiores¹² superbie
 " gestus exteriori¹³ gestus exceptione figurant; qui tan-
 " quam terrena omnia despiciant,¹⁴ cœlestia supinati¹⁵
 " suspiciunt, oculos indignanter obliquant, supercilia
 " abundanter exaltant, mentum superciliosè supinant,
 " brachia in arcus tensione¹⁶ exemplant. Horum etiam
 " pedes terram sola articulorum contactione¹⁷ delibant.
 " Alii vero sua corpora feminineis compositionibus¹⁸ nimis
 " effeminant, qui suorum capillorum concilium¹⁹ pectinis
 " subsidio in tanta pace conciliant, ut nec lenis aura
 " in eis possit suscitare tumultum; luxuriantis etiam
 " supercilii fimbrias forcis²⁰ patrocinio metunt,²¹ aut

¹ *altiori fastigio*, B.

¹² *interioris*, M.

² *interrogationis suffragio*, M.

¹³ *exteriore*, A.

³ *expostulet*, M.

¹⁴ *omnia despiciant*, M.

⁴ *omittetur*, M. *dividetur*, B.

¹⁵ *supini cœlestia suspiciunt*, M.

⁵ *eadem*, omitted in B. *haec*, M.

¹⁶ *tensione*, omitted in M.

⁶ *in universalitate*, M.

¹⁷ *contractione*, M.

⁷ *omnifarie esse*, B.

¹⁸ *compositionibus*, M.

⁸ *aliū solvuntur lasciviis*, B.

¹⁹ *conciliorum*, M.

⁹ *applicantur*, B.

²⁰ *forficis*, A. B.

¹⁰ *negotius isti otiantur*, B.

²¹ *demetunt*, M.

¹¹ *quadam serenitatis festivitate hi-
larantur*, M.

" aculeos otiani. Sed si quis in torrente divitiarum
 " natat cum Cræso, opes spargit¹ cum Tito,² in specie
 " disputat cum Narciso, cum Turno tonat animositate,
 " Herculi colludit³ in robore, cum Homero pegaeso
 " nectare debriatur,⁴ cum Platone philosophiam facie
 " ad faciem speculatur, cum Hippolyto castitatis spe-
 " culo sigillatur, in hunc omnes suarum detractionum
 " acervos⁵ expendit. Nam audaciam furori temeri-
 " tatis assignat, prudentiam aut⁶ in fraudis versutias,
 " aut in verbositatis ampulloositatem obliquat. Per
 " hanc etiam,⁷ pudor in hypocrisia deauratione de-
 " trahendo degenerat⁸ Hæc invidiæ tabes plerosque
 " tabificat, qui dum alienæ famæ nitorem conantur
 " detrahere,⁹ prima¹⁰ suæ probitatis sentirent detri-
 " menta. His aliena prosperitas adversa, aliena adver-
 " sitas prospéra judicatur. Hi in aliena gratulatione
 " tristantur, in aliena tristitia gratulantur. Isti suas
 " in aliena paupertate divitias, suamque paupertatem
 " in alienis divitiis metiuntur. Isti autem alienæ
 " famæ serenitatem detractionis nubilo nubilare conan-
 " tur, aut ejusdem gloriam sola taciturnitate furari.
 " Isti aut parvam¹¹ alienæ¹² probitatis sinceritatem
 " fermentant, aut veris falsitatis fermenta maritant.
 " Proh dolor! Invidia quid monstruosius monstrum?
 " quid damnosius damnum? quæ culpabilior culpa? quæ
 " penalior pena? Hæc est erroneæ cæcitatis abysmus,
 " humanæ mentis infernus, contentionis stimulus, cor-
 " rixationis¹³ aculeus. Qui¹⁴ sunt invidiæ motus, nisi

¹ spargit, B.

² cum Cyro, M.

³ concludit, A.

⁴ These five words are omitted in M.

⁵ aculeos, M.

⁶ aut, omitted in B. prudentiam animi, M.

⁷ Per hujus etiam detractionem, M.

⁸ pudor in hypocrism degenerat, M.

⁹ detrahens conantur, M. deterere, vel detrahere, A.

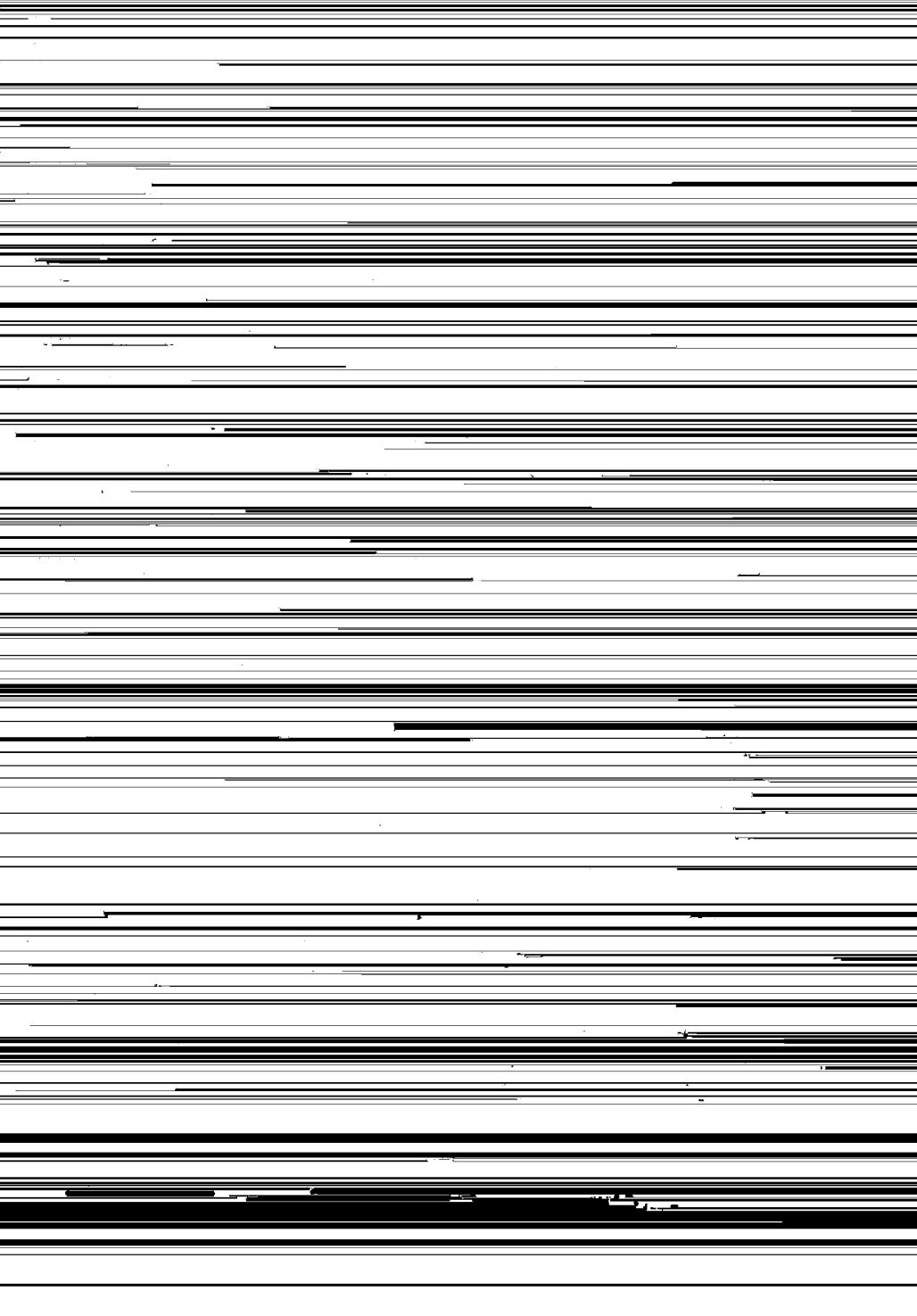
¹⁰ primi, M.

¹¹ parvam, B.

¹² aut pravis interpretationibus aliena probitatis, M.

¹³ anxietatis, M.

¹⁴ Quid sunt, B.

" Hi sunt qui magniloqua commendationis tuba¹ in
 " divitum auribus citharizant,² qui mellitea adulatio[n]is
 " favos foras eructuant; qui, ut emungant munera,
 " caput divitis oleo adulatio[n]is inungunt, prselatorum
 " auribus pulvinaria laudum subjiciunt, qui ab eorum
 " dem palliis aut fictitiūm pulverem exutiunt,³ aut
 " vestem⁴ sophistice implumem deplumant.⁵ Isti divi-
 " tum actus in quos favor famse⁶ conspuit indignantis,⁷
 " suffragiis laudum redimunt mendicatis. Isti penes
 " munera laudes, penes dona favores, penes pretium
 " praeconia famse blandientis constituant. Nam si in
 " dono divitis prodigalitatis torrens eniteat, adulator
 " in prodigalitatem laudis⁸ totus effunditur. Si vero
 " hyemalis avaritiae torporem divitis munus redoleat,
 " adulator avarus in laudem commendationis, algescit
 " in munere. Sed si muneris antonomasia⁹ videatur
 " laudis¹⁰ tympana postulare, adulatio[n]is poeta stylo
 " commendationis turget altiloquio. Si vero muneris
 " pauperies famse mendicat suffragia, humiliori stylo
 " famse depauperat dignitatem; quoniam ubi perorat
 " muneris altitudo, adulator hypocriticas laudes, famas¹¹
 " umbratiles, leves perjurias, de thesauro sui cordis
 " eructuat.¹² Nam si ille pro quo munus eloquitur
 " tanta fuerit turpitudinis tempestate dejectus, ut in
 " eo vix naturalium donorum fragmenta resultant, ei
 " pulchritudinis prerogativam adulatio[n]is poemata som-
 " niabunt; pigmeas etiam pusillanimis cordis angus-
 " tias¹³ mentientur esse palatia; humiles etiam torpentis
 " avaritiae tenebras prodigalitatis efferent¹⁴ in excesso

¹ adulatio[n]is tuba, B.

² clangunt, M.

³ fictitiūm exutiunt pulverem, M.

⁴ aut tunicam, M.

⁵ deplumant implumem, M. B.

⁶ fama favor, B.

⁷ indignanter, B.

⁸ in prodigalitatis laudem, B.

⁹ si munus antonomastice videatur,

M.

¹⁰ laudum, B. M.

¹¹ famas, B.

¹² eructat, M.

¹³ minimas pusillanimitatis angus-
tias, M.

¹⁴ latebras, prodigalitatis proufe-
rent, M.

“ sum; humilitatem etiam plebescentia generis, titulo
“ Cesareo nobilitatis mentientur augustam.¹ Quia
“ amplius? Si apud aliquem nulla virtute a vitiis
“ excusatum castrametetur scalarum plenitudo,² dum
“ munus mediator occurrit, laudum mercenarius adu-
“ lator, superficiali commendationis³ tunica vitiorum
“ tenuiter colorat aspectum. E contrario vero, si totius
~~de~~ alienina hillaretur in facie, lingua

" exercitus, messe mentis robores oppidulum." Tunc¹
illa:—

" Ne te gulosse Scylla voraginis
 " Margat profunda nocte libidinis,²
 " Præbe palato fræna modestiæ,
 " Ventri tributum solve modestius,
 " Imbrem Lyæi³ semita gutturis
 " Libet modestæ Bacchica pocula;
 " Pota parumper, ut quasi poculis
 " Bacchi putetur os dare basia.
 " Frangat Lyæi lympha superbiam,
 " Bacchi fuorem flumina temperent;
 " Nuptam Lyæo se Thetis offerat,
 " Frenet mariti nupta tyrannidem.
 " Plebæa, simplex, rara comedio
 " Carnis superbæ murmura conterat.
 " Ut te tyrannus parcus urgeat,
 " Semper in ista carne superbiens,
 " Lentus Cupido sic aget otia.
 " Frenentur in te frena Cupidinis,⁴
 " Languens stupescat carnis aculeus,
 " Ancilla fiet sic caro spiritus;
 " Largire visus pessula januæ,
 " Frenans⁵ ocellos, ne nimis improbe
 " Venetur⁶ extra luminis impetus,
 " Prædamque menti nuntius offerat.
 " Si quos habendi fervor inebriat,
 " Exire cogant, mentis⁷ pecuniam,
 " Mentis triumphum sentiat ambitus,
 " Victa premantur colla Cupidinis,
 " Nec in crumenis ipsa pecunia
 " Clausis moretur, pigraque dormiat,

¹ De remediosis contra præfata vitia.

Rubric in A.

² libidinum, B.

³ Imbras Lyæi, B.

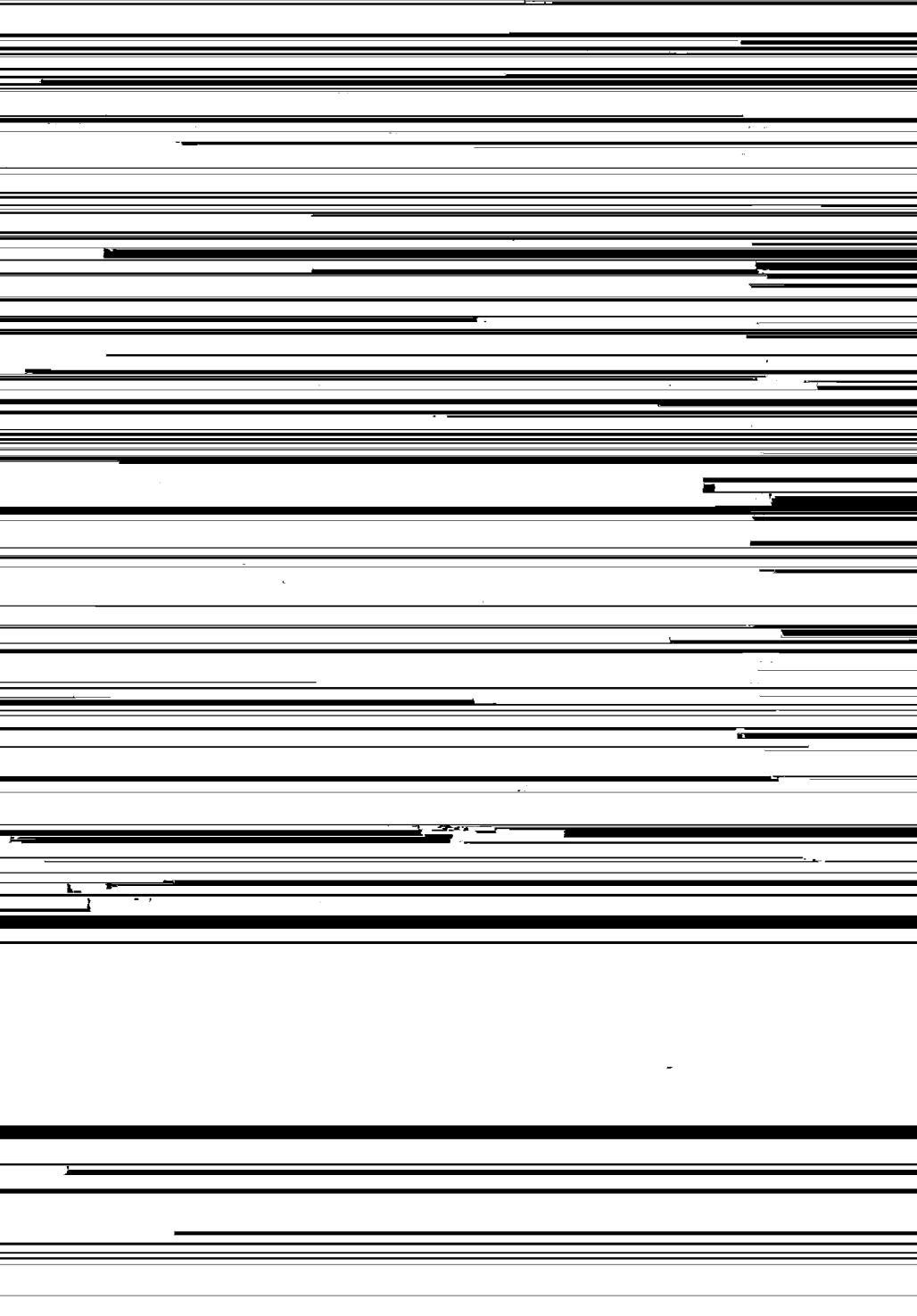
⁴ libidinis, M.

⁵ Frenæ, M.

⁶ Venentur, M.

⁷ mente, M. B.

torum officinæ¹ quas silentii torpor faciebat elinguebat,
aspirare videbantur in gemitum. Igitur, postquam Natura
vicinitati cum localis viciniavit² affinitas, illa³
illum signans⁴ ex nomine, cum salutis libamine, ei
occuli libamen apposuit. Ex proprii igitur nominis⁵
signaculo, ceterarumque circumstantiarum loquentibus
signis, Hymensem qui venerat recognovi. Quem
Natura sua locans in dextera, sive dextræ dignitate
donavit.

Dum inter Naturam Hymensemque quedam colloquii
celebraretur festivitas, ecce virgo,⁶ sive pulchritudinis
aurora blandiens universis, repentina inopinati eventus⁷
presentia ani direktione itineris ad nostram videbatur

jactitabat albedinem. Vester etiam suis nivibus prædictorum albedinis argumentis verioribus conclusissent, nisi pictura variis intermixta coloribus¹ earum fefelleret
~~albedinem~~. In his etiam² sub commento picture

Cumque¹ eidem Natura² festivitate collocutionis applauderet, ecce matrona regulari modestia disciplinans incessum ad nos videbatur sui itineris tramitem lineare. Hujus statura mediocritatis erat circumscripta limitibus. Aetas vero meridianam vitæ tendebat ad horam, vitæ tamen meridies in nullo pulchritudinis obviabat auroræ.³ Pruina⁴ etiam senectutis crinem suis nivibus tentabat aspergere, quem ipsa virgo humerorum spatio inordinaria⁵ fluctuatione non permiserat juvenari, sed sub⁶ disciplinatione ejus cogebat excessum. Vester vero nec nobilis materiæ gloria superbire, nec ejusdem vilitatis jacturam videbantur deflere;⁷ sed mediocritatis obedientes canonibus, nec nimia brevitatis decurtatione truncatae, a terræ superficie peregrinantes evaserant, nec portionibus superfluis terræ faciem tunicabant, sed eam brevi degustatione osculi libabant. Zona namque tunice moderando decursum, enormitatem revocabat in regulam. Monile vero⁸ sinus excubando vestibulis, manui negabat ingressum. In vestibus vero nictura suarum litterarum fidelitate dece-

proprii expressio, Temperantie favorabilem expressit¹ adventum.

Cumque amicæ salutationis munere Natura Temperantie, initiaretur² præsentiam, ecce mulier³ cuius pulchritudinis adducta⁴ fulgori⁵ materialis dies⁶ senioris vultus speciem jactitabat, iter festinando matutrans, ad nos sui gressus lineas visa est ordinare. Hujus statura natu dignata⁷ pauperiem humanæ staturæ irregulariter evadet.⁸ Cujus⁹ caput non in terram humiliando degenerans,¹⁰ faciem faciebat encliticam, sed erecta cervice ad superna suspendens intuitum, ad altiora visus legebat excussum.¹¹ Hujus speciem Natura lima tantæ expolitionis implanaverat,¹² ut in ea sui artificis industria possit¹³ admirari. Diadema vero, non operis insignitate materiæ redimens paupertatem, nec ejusdem nobilitate materiæ vilitatem recuperans, sed in utroque singularem præferens¹⁴ monarchiam, sine morsu peremptoriæ proprietatis ardebat in capite. Aureus tamen crinis, gratiori igne flammantior, aureo diademati indignanter¹⁵ videbatur præstare subsellia. Qui nec forficiis apocopatus industria, nec in tricaturarum¹⁶ manipulos colligebatur,¹⁷ sed digressiora¹⁸ excursione luxurians, limites humororum transgrediens, terræ videbatur condescendere paupertati. Brachia vero, non¹⁹ brevitatis damnata pauperie, sed proceritatis excursu fluentia, non retro reciproca, sed in anteriora

¹ ingressit, M.

² veneraretur, M.

³ De Largitate. Rubric in A.

⁴ adjuta, M. B.

⁵ fulgore, B.

⁶ naturalis dies, B.

⁷ Naturæ dignata pauperiem, B.

⁸ statura regulam evadet, M. statuta regulam regulariter evadet, B.

⁹ Hujus, M. B.

¹⁰ humiliando depresso, M.

¹¹ legebat excusum, M. B.

¹² Hujus speciem Natura expolitione limata exculpit, ut in, M. Natura lima tantæ expolitionis exculpit, B.

¹³ posset industria, B.

¹⁴ referens, M.

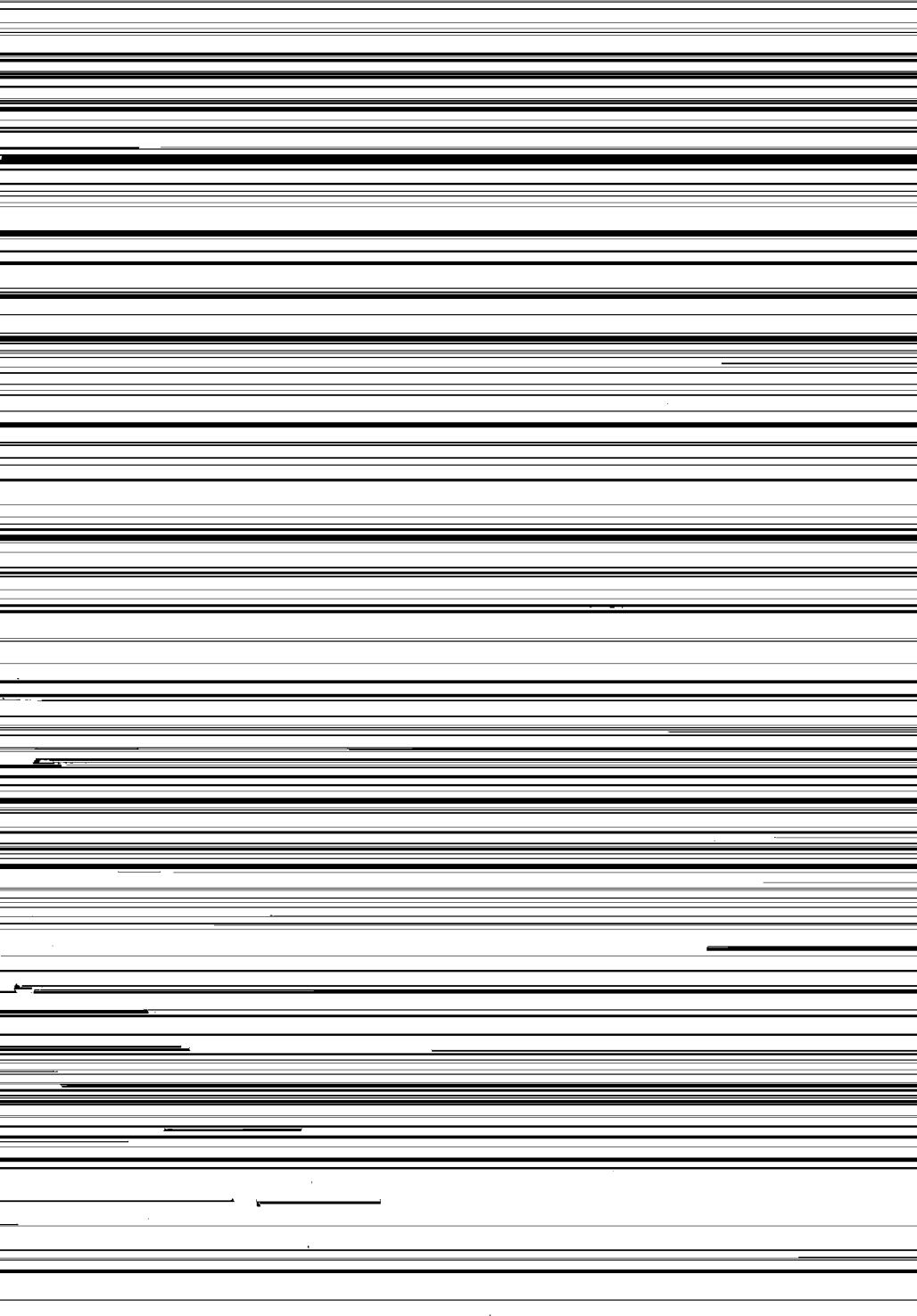
¹⁵ indignando, M.

¹⁶ tricature, M.

¹⁷ colligatus, M. B.

¹⁸ pigressiori, M. digressoria, B.

¹⁹ Brachia, non, M.

modestiam hortabatur.¹ Statura tamen humilitati, gratia pulchritudinis venerari patronum.² Quæ non mechanicis³ humani artificii usurpata fallaciis, sed vivo fonte Natura scaturiens⁴ totum corpus decoris⁵ afflaverat ornamentia. Hujus crinis tanta fuerat forcis demorsione succisus, ut apocopationis figura decurtatus in vitium⁶ transmigraret. Capillos vero residuos quodam⁷ exorbitationis diversichinio devagantes, inexplicabili intricatione complicitos, inter se credores litigare. Caput vero demissione profunda dejectum, humiliiter encliticabat in terram. Vesteræ vero non à materiæ colore nativo⁸ appositivi coloris adulteratione degeneres,⁹ suburbanæ materiæ vulgaritatem artificiosæ operationis defendebant subsudio. Ibi fabulosæ¹⁰ picturæ commen-tis legebatur inscriptum, qualiter in virtutum catalogo Humilitas insignitatis præfulgeret vexillo.¹¹ Superbia vero a sacramentali virtutum synodo, excommunicationis suspensa charactere, extremo relegationis damnaretur excidio. Huic igitur adventanti, Natura eximiori¹² festinatione veniens in occursum, salutationis sue fer-culum oculorum condimento mellensi,¹³ vultum dilectionis exhibuit medullatae. In specificatæ vero¹⁴ personæ idiomatibus, mihi Humilitatis resultavit adventus.

Dum itaque Hymenæus, prætaxataeque virgines, in Naturæ facie intestinae conquestionis faciem exemplarent, internique doloris ideas in forinsecæ lacrimationis icones¹⁵ producere molirentur, ecce Natura verbis verba præveniens,¹⁶ ait: “O sola humanæ tenebrositatis lumi-

¹ modestia videbatur, M.

² venerari in patronum, M. vide-hatur venerari patronum, B.

¹⁰ fabulosæ, B.

¹¹ vexillo præfulgeret, M.

¹² eximiori, B. M.

" naria, occidentis mundi sidera matutina, naufragorum
 " tabulae speciales, portus mundialium fluctuum sin-
 " gulares! radicatae cognitionis maturitate cognosco
 " que si vestri conventus ratio, que adventus oc-
 " casio, que lamentationis causa, que doloris exordia.
 " Homines enim¹ sola humanitatis² specie figurati,
 " interius vero belluine infirmitatis³ deformitate de-
 " jecti, quos humanitatis chlamide me doleo inves-
 " tisse, a terrene⁴ inhabitationis patrimonio vos ex-
 " haeredare conantur, sibi terrestre funditus usurpando
 " dominium, vos ad coeleste domicilium repatriare co-
 " gentes. Quoniam ergo res mea agitur, cum familiaris
 " paries inflammatur incendio, vestre passioni⁵ com-
 " patiens, vestro dolori condolens, in vestro genitu⁶
 " meum lego genitum,⁷ in vestra adversitate meum
 " invenio detrimentum. De contingentibus igitur nihil
 " omittens, in me finem proprium consecuta, prout
 " valeo brachium meæ potestatis extendere, eos vin-
 " dicta vitio respondentे percutiam. Sed quia excedere
 " limitem meæ virtutis non valeo, nec meæ facultatis
 " est, hujus pestilentiae virus omnifaricie⁸ extirpare, meæ
 " possibilitatis regulam prosecuta, homines prædictorum
 " vitiorum amfractibus irretitos anathematis cauteriabo
 " charactere.

" Genium vero qui mihi in sacerdotali ancillatur
 " officio, decens est sciscitari,⁹ qui eos a naturalium rerum
 " catalogo, a meæ jurisdictionis confinio, meæ judiciarie
 " potestatis assistente præsentia, vestre assentionis con-
 " juente¹⁰ gratia, pastorali virga excommunicationis
 " eliminet. Cujus legationis Hymeneus erit probatis-
 " simus executor; penes quem stellantis elocutionis

¹ etenim, M.

² sola exterioris humanitatis, B.

³ enormitatis, A.

⁴ terraeum, M.

⁵ vestre compassioni, B.

⁶ gemitu, B.

⁷ gemitum, B.

⁸ omnifaricam, B. M.

⁹ succitari, M.

¹⁰ convenienter, M.

“ astra lucescunt, penes quem examinantis¹ concilii²
“ locatur armarium.”

"tionis hypocriti alias deaurantes, a naturali genero-
 "sitate longius degenerant. Quibus vitiorum¹ morbis
 "nullus medicinalibus instat remediis. Hunc scelerum
 "torrentem nullus obice defensionis castigat. Horum
 "facinorum fluctus² nullus portus stabilitate refrenat.
 "Virtutes ergo³ tantam hostilis fluctus⁴ ingruentiam⁵
 "penitus sustinere non valentes, ad nos tanquam ad
 "defensionis asylum et vite remedium⁶ confugerunt.
 "Quoniam ergo res nostræ communi degradatione vaxa-
 "tur, ego te precibus melliens, tibi obedientie virtute
 "præcipiens, et jubendo moneo, et monendo jubeo,
 "quatenus omni excusationis sophismate relegato ad
 "nos matures accessum,⁷ ut mei mearumque virginum
 "assistente præsentia, abominationis filios a sacra-
 "tali nostræ ecclesiæ⁸ communione sejungens, cum
 "debita officii solemnitate severa excommunicationis
 "virga percutias."

Post hec, illa epistolam,⁹ sigillari¹⁰ sighaculo consignata, in qua¹¹ nomen imaginemque Nature peritia artificialis consulpserat,¹² legato tradidit delegandam. Tunc Hymenseus, solemniori vultu iustitiae gratiarum actiones epilogans,¹³ legationem destinatam recipiens, suosque a sopore pigritudine excitans consodales, jussit ut suis invigilantes organicis instrumentis a somno silentii excitarent,¹⁴ et ad harmonici melodiomatis modulos invitarent. Tunc illi sua allientes quibusdam procemiis instrumenta, vocem deformiter uniformem, dissimilitudine similem, multiformi modulo picturabant:

Jam tuba terribili bellum clangore salutans
 Intonuit, cognata loquens præludia belli,

¹ His vitiorum, B. M.

² Hoc facinorum fluctus, B.

³ Virtutes etiam, B. M.

⁴ conflictus, B. M.

⁵ ingruentiam, B.

⁶ vitiumque remedium, B.

⁷ excessum, A.

⁸ ecclesiæ nostræ, B.

⁹ illam epistolam, B.

¹⁰ sigilli, B.

¹¹ in quo, B. M.

¹² exculpserat, B. M.

¹³ epilogans, A.

¹⁴ eadem excitarent, B.

Mugitu simili similem signando tumultum.
 Aera¹ heudebat mendaci vulnere cornu,
 Devia vox hujus, vox hujus anormala, nescit
 Organis parere² modis, artique favere
 Spernit, et effrenem miratur musica cantum.
 Grataque vox citharae serenans gratius istis,
 Mellitæ tribuit auri convivia vocis,
 Quæ cantus varii faciem variando colorans,
 Nunc lacrimas in voce parit, mentita dolorem;
 Nunc falsi risus sonitu mendacia pingit,
 Et lyra quæ semper cantu philomenat ameno,
 Dulcius alliciens, oculisque proœmia somni
 Lectitat, et sepelit offensæ murmura mentis
 Fistula, quæ noctu solers vigil excubat, immo
 Excubiis voce compensat damna soporis.
 Auribus arrisit, per quem fit cætera cordis³
 Saxeæ durities, mentisque liquescere duræ
 Cogitur asperitas, propriumque fugare rigorem.
 Hunc vocis⁴ cursum, cantusque volucris⁵ acumen
 Obtusæ vocis tardabant tympana gressu.
 Nec tamen omnino cantus fraudatur⁶ honore,
 Verbere si quis ea subtili verberet ictu,
 Suscitet, aque manus tactu delibet amico,
 Aeris exhausti tactu⁷ sociata profundo.
 Sub strepitu dulci⁸ ructabant organa ventum,
 Dividitur juncta, divisaque jungitur, horum
 Dispar comparitas cantus, discordia concors,
 Unio dissimilis, similis dissentio vocum.
 Plebæo sonitu, mendica voce sonabant
 Cymbala,⁹ quæ nostris¹⁰ nunquam clamando perorant
 Auribus, auditus hominum vix digna mereri.

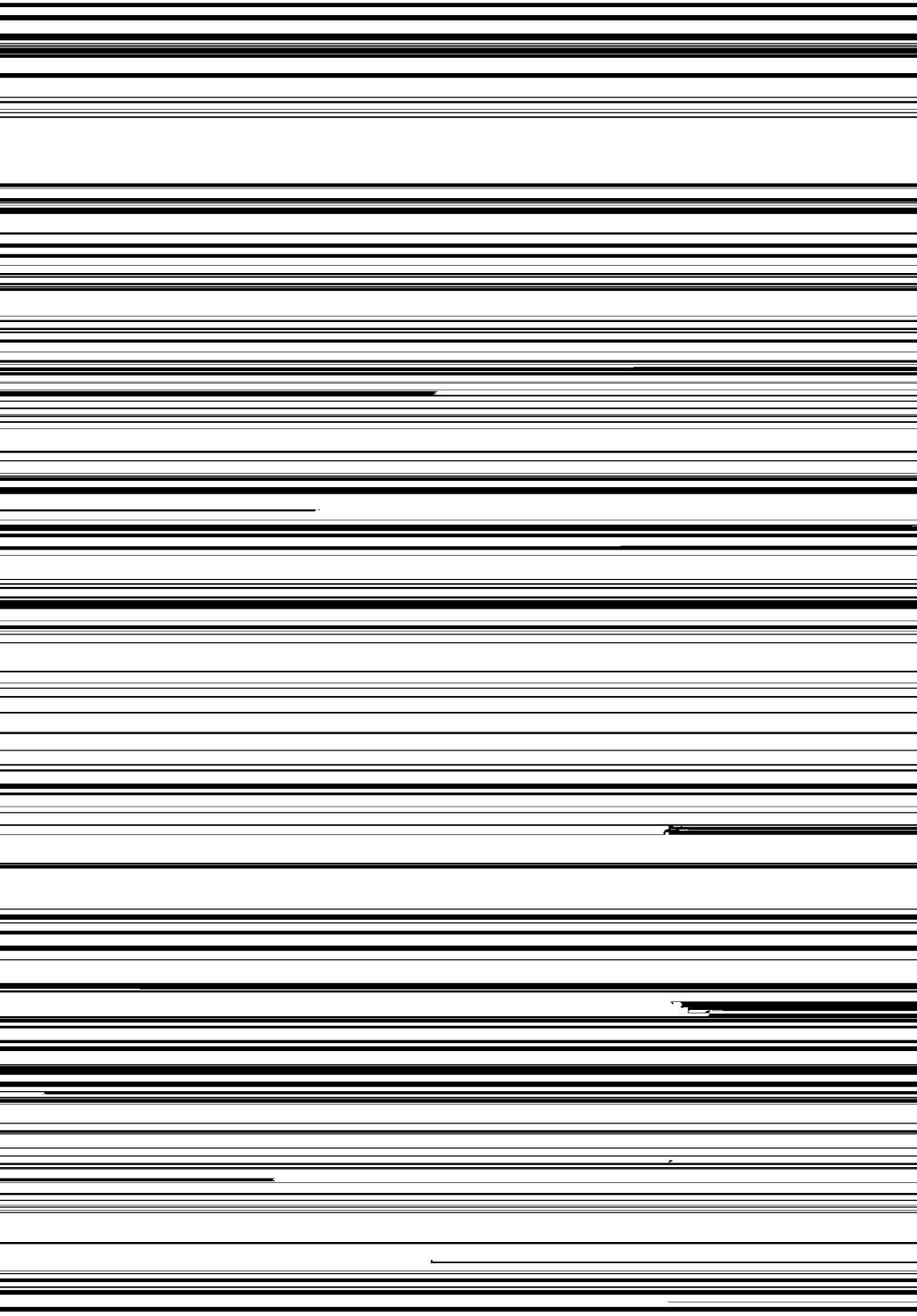
¹ Area, B.⁶ fraudantur, B.² patere modis, M.⁷ exhausti tractu, B. M.³ per quam sit cerea cordis, B.⁸ cum dulci strepitu, M. sub dulci⁴ Hinc vocis, B.

strepitu, B.

⁵ volantis, B. tantumque volucris,⁹ Cimbola, B.

M.

¹⁰ qua vestris, B.

“ O virgo, cujus architectatione præsignii humanum
“ genus virtutum ingreditur thalamum, per quam homi-
“ nes favorabilis gratia præmia consequuntur,¹ per quam
“ ætatis aureæ antiquata sœcula reviviscunt, per quam
“ homines sese amicitiae glutino præcordialis astrin-
“ gunt, æterna usia æternali sue² noys osculo³ gene-
“ rando producens, mihi sororem largita est uterinam.⁴
“ Quam non solum mihi⁵ native consanguinitatis zona
“ confibulat, verum etiam pudici amoris⁶ connexio⁷
“ concatenat. Unde a messe voluntatis examine, tuse

“Quodam igitur¹ administrationis fatigor,² cur in dannatione illius qui non estior damnaeum damificare contundit, luciferum dilectionem non valens refrescere.” Tunc Longinus tensionis remedio³ a regione vultus rivelum luciferorum abscondit, capitique sui demissionem reverentia ad superna, ait: “O nativorum⁴ omnium originalis principium! O rerum omnium speciale subditum! O mundanae regionis regina!
“O supradestis⁵ principis⁶ fidulis vicaria, quae sub imperatoria aeterni auctoritate fidelem administrationem nella fermentatione corrumpis; cui universitas mundialis originalis justitiae exigentia obediens tenetur,
“prout intima cognitio⁷ expressa parilitas expedit,
“me tibi aurea dilectionis catena connectit.”

Ille⁸ igitur qui suam naturam abominationis damno venundans, te insultu eximiae⁹ rebellionis impugnat, mihi coquates concussionis importunitate repugnat. Qui, quamvis umbratili credulitatis deceptus imagine, meis se credit commilitare comitiis,¹⁰ homineque histrionali¹¹ prodigalitatis figuraione decepti, in eo Largitatis¹² odorent vestigia, tamen a nostrae amicationis beneficio longa relegatione suspenduntur.¹³ Sed, quia nostrum est erroneo divagationis anfractibus compati condolendo, in ejus insensata voluntatis¹⁴ exorbitatione¹⁵ pestifera non valeo non moveri.

Dum¹⁶ inter has virgines dragramaticæ collocutionis intercalaris celebraretur collatio, ecce Genius, organorum applaudente instrumentorum lætitia,¹⁷ nova ap-

¹ Quodam ergo, M.

¹¹ commerciis, B.

² fatigor, B.

¹² historiati, B.

³ certiori remedio, M.

¹³ mea Largitatis, A.

⁴ natorum, B.

¹⁴ suspenditur, M. suspendantur,

⁵ O supradestis caelstis, M.

B.

⁶ supradestis palati, B.

¹⁵ voluptatis, B.

⁷ cognitionis, M.

¹⁶ exhibitione, M.

⁸ exigit, M.

¹⁷ Cum, B. M.

⁹ Illi, M.

¹⁸ organicorum instrumentorum

¹⁰ nimia, M.

applaudente letitia, B. M.

tionis solemnia,¹ dexteræ manui, continuæ depictionis defatigatae² laboribus, sinistra manus, tanquam sorori fessæ subveniens, picturandi officium usurpabat; manu dextera pugillaribus potita. Quæ ab orthographiæ semita falsigraphiæ claudicatione recedens, rerum figuræ, immo figurarum larvas umbratiles semiplena picturatione creabat. Illic enim Thersites turpitudinis pannositate vestitus, peritioris fabricæ solertiam postulabat. Illic Paris incestuosæ Cupidinis³ mollitie frangebatur.⁴ Illic Sinon sinuosæ latitationis latebris armabatur. Illic Ennii versus, a sententiarum venustate jejuni, artem metricam effreni transgrediantur licentia. Illic Pacuvius, nesciens narrationis modificare curriculum, retrograda⁵ serie sui tractatus locabat initium.

His igitur⁶ picturæ solertiis, Genio solemniter operam impendi, Veritas, tanquam patris filia⁷ verecunda, ancillatione obsequens assistebat. Quæ non ex pruritu Aphrodites⁸ promiscuo propagata, sed ex solo⁹ Naturæ natique geniali osculo fuerat derivata, cum Ylem¹⁰ formarum speculum meditantem¹¹ æternalis salutavit idea, eandem¹² iconiæ interpretis interventu vicario osculata. Hujus in facie divinæ pulchritudinis deitas legebatur, nostræ mortalitatis aspernata naturam. Vests vero cœlestis artificis dexteram eloquentes, indefessæ rutilationis splenditatibus¹³ inflammatae, nullis poterant vetustatis tineis cancellari. Quæ virgineo corpori tanta fuerant connexione jugatae,¹⁴ ut nulla ex inveteratione¹⁵ diæresis eas a virginali corpore faciat¹⁶ pharisæas. Aliae

¹ solemnitatem, B. M.

² fatigate, B. M.

³ turpitudinis, B.

⁴ figurabatur, M.

⁵ in retrograda, B. M.

⁶ Descriptio Veritatis. Rubric in

A.

⁷ patri filia, M.

⁸ Effrodites, M. Affrodites, B.

⁹ sed hoc solo, M.

¹⁰ cum vero Ylen, B.

¹¹ mendicantem, A. B.

¹² eam iconie, M. B.

¹³ splendoribus, B.

¹⁴ conjunctæ, M.

¹⁵ inveterationis, B. exuationis,

M.

¹⁶ faceret, M. B.

vero tanquam¹ adventitiæ naturæ, præcedentibus appendices,² nunc oculorum visibus³ offerebant libamina, nunc oculorum sese furabantur indagini. Ex⁴ opposito vero, Veritati Falsitas inimicans stabat attentior; cujus facies turpitudinis nubilata fuligine, nulla in se naturæ munera fatebatur; senectus enim,⁵ faciem rugarum vallibus subjectans,⁶ eam universaliter in plicas⁷ collegerat. Caput vero nec⁸ crinis vestimento videbatur indutum, nec pepli velamento excusabat calvitiem, sed panniculorum infinita pluralitas, quos filorum⁹ jungebat pluralis infinitas, ei texuerat vestimentum. Hæc autem, picturæ Veritatis latenter insidians, quicquid illa conformiter informabat, ista informiter deformatabat.

Natura igitur suo gressui laxiores concedens habenas, solemnem occursum solemniter exhibendo, oscula nullo illicite Veneris fermentata veneno, sed mystici signantia¹⁰ Cupidinis amplexus, etiam mystice dilectionis concordiam figurantes, Genio exhibuit adventanti.

Mutua vero gratulatione expletionis termino consummata, Genius indixit manu postulante silentium,¹¹ consequenterque¹² in hanc¹³ locutionis formam suæ vocis monetavit materiem: "O Natura, non credo quod sine " inspirationis¹⁴ afflatione divina a tuæ discretionis " libra istud imperiale exierat¹⁵ edictum, ut omnes " qui abusiva desuetudine¹⁶ nostras leges aboletas red- " dere moliuntur, non¹⁷ in nostræ solemnitatis feria

¹ Aliæ autem tanquam, M.

² appendicia, M.

³ nunc oculis viuis, M.

⁴ Descriptio Falsitatis. Rubric
in A.

⁵ Sed senectus, M.

⁶ submittens, B. M.

⁷ implicans, M.

⁸ Caput nec, M.

⁹ filiorum, M.

¹⁰ sed mystici signativa, B. significativa, M.

¹¹ Genius inducit silentium manu postulante silentia, M.

¹² consequenter vero, B.

¹³ in hac.....forma, B.

¹⁴ non sine internæ aspirationis af-

latione, B.

¹⁵ processit, B. M.

¹⁶ dissuetudine, B.

¹⁷ et in nostræ, M.

" feriantes, anathematis gladio feriantur. Et quia lex
" hujus legitimæ promulgationis¹ legem justitiae non
" oppugnat,² tuique examinalis³ libra judicii mese
" sedet discretionis examini,⁴ tuæ edictionis⁵ regulam
" ocius roborare maturo. Quamvis enim mens mea
" hominum vitiis angustiata deformibus, in infernum
" tristitiae peregrinans, lætitiae nesciat paradisum, in
" hoc tamen⁶ amoenantis gaudii odorat⁷ primordia,
" quod te mecum video⁸ ad debite⁹ vindictæ suspirare
" suspiria.¹⁰ Nec mirum, si in nostrarum¹¹ voluntatum
" unione conformi concordiæ reperio melodiam, cum
" unius idæ exemplaris notio nos conformet, et in
" eundem animum esse produxit,¹² unius officialis ad-
" ministrationis conformet conditio, cum mentes nostras
" non superficiali dilectionis vinculo amor jungat hy-
" pocrita, sed penitiora¹³ animorum nostrorum lati-
" bula, casti amoris pudor inhabitet." Dum hoc
verborum compendio Genius suæ orationis¹⁴ frenaret¹⁵
excusum, suæ exclamationis quasi aurora nascente
tristitiae tenebras paulisper abstractans, salvo suæ dig-
nitatis honore, Natura Genio gratiarum jura' persolvit.

Tunc Genius,¹⁶ post vulgaris vestimenti depositionem,
sacerdotalis indumenti ornamentiis celebrioribus honestius
infulatus, sub hac verborum imagine prætaxatam
excommunicationis seriem, a penetralibus suæ mentis
forinsecus evocavit, isto¹⁷ locutionis procedente curri-
culo: "Auctoritate superessentialis Usiae, ejusque no-

" tio[n]is aeternae, assensu etiam colestis militiae, conven-
" tiaque Naturae¹ ceterarumque virtutum officialium
" ministerio suffragante a supernae dilectionis osculo

cum quadam aspernatione demissæ¹ extinctionis videbantur sopore dejectæ. Hujus igitur imaginarie visionis subtracto speculo, me ab extasi excitatum in somno prior mysticæ apparitionis dereliquit aspectus.

Explicio Alanus Minimi Capellas de Conquestu seu Planctu Natura.²

¹ cum quadam aspernatione e demissione, M. cum quadam asperitate, B.

² Explicet Alanus de Planctu Natura, B.